

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Juhanalan koulun yläkouluikäisten oppilaiden netin käyttö ja vanhempien tietoisuus siitä

Sari Tikkanen

Petri Väänänen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

9/2010

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijät Sari Tikkanen, Petri Väänänen	Sivumäärä 53 ja 18 liitesivua
Työn nimi Juhanalan koulun yläkouluikäisten oppilaiden netin käyttö ja vanhempien tietoisuus siitä	
Ohjaavat opettajat Jukka Määttä, Jussi Ronkainen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja VYÖHYKE – nuorisotalon osaamisyhteisö -hanke, Harri Laukkanen	
Tiivistelmä <p>Tämä opinnäytetyö on tehty VYÖHYKE – nuorisotalon osaamisyhteisö -hankkeelle. VYÖHYKE -hankkeen tavoitteena on lisätä nuorisotalolla toimivien ihmisten ja organisaatioiden yhteistyötä ja parantaa nuorille tarjottavia palveluita.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteina on selvittää mitä Juhanalan koulun yläkouluikäiset oppilaat tekevät internetissä, kuinka paljon oppilaiden vanhemmat siitä tietävät ja kuinka hyvin tiedot vastaavat todellisuutta.</p> <p>Tutkimuksella on kaksi kohderyhmää. Juhanalan koulun yläkouluikäiset oppilaat ja heidän vanhempansa. Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä oli kysely ja se toteutettiin internetissä tai paperiversiona, sitä toivottaessa.</p> <p>Tutkimuksesta käy ilmi, että vanhemmat aliarvioivat nuortensa netin käytön ajallista pituutta, eivätkä ole täysin perillä siitä, mitä nuoret internetissä tekevät. Osa vanhemmista kuitenkin haluaisi lisää asiallista tietoa miltä tahansa taholta.</p> <p>Tutkimuksessa on tarkasteltu vain Juhanalan koulun yläkouluikäisiä oppilaita ja heidän vanhempiaan ja vastausprosentti oli melko alhainen, joten tutkimuksesta ei voi vetää kovinkaan laajamittaisia päätelmiä. Tutkimustuloksista voi kuitenkin saada suuntaa antavan kuvan siitä, millainen tilanne on.</p>	
Asiasanat internet, mediakasvatus, nuoret, vanhemmat, yläkoulu	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Sari Tikkanen, Petri Väänänen	Number of Pages 53 and 18 pages of appendixes
Title The Internet Usage of Secondary School Aged Students of Juhanala School and Their Parents' Awareness of it	
Supervisors Jukka Määttä, Jussi Ronkainen	
Subscriber and/or Mentor VYÖHYKE – Youth Work Community -project, Harri Laukkanen	
Abstract <p>This thesis is made for VYÖHYKE – Youth Work Community -project. Purpose of VYÖHYKE -project is to increase the cooperation between people and organizations working in youth field and to improve services provided for young people.</p> <p>Aims of this research are to find out what secondary school aged students of Juhanala school do in the internet, how much do pupils' parents know about it and how well does their knowledge match to pupils' answers.</p> <p>The research has two target groups. Secondary school aged students of Juhanala school and their parents. Method of this research is a survey and it was executed in the internet and as a paper version when it was requested.</p> <p>Findings of the research were that parents underestimate the time their children spend in the internet and they are not fully aware of what their children do in the internet. Part of the parents however would like to have more correct information about the internet, no matter where it comes from.</p> <p>This research examines only secondary school aged pupils of Juhanala school and their parents and response rate was quite low, so wide conclusions can not be made based on this research. However research results can give illustrative picture about today's situation.</p>	
Keywords internet, media education, youth, parents, secondary school	

TIIVISTELMÄ	
ABSTRACT	
SISÄLLYS	
1 JOHDANTO	5
2 VYÖHYKE - NUORISOALAN OSAAMISYHTEISÖ –HANKE	6
2.1 VYÖHYKKEEN toimijat	7
2.1.1 VYÖHYKKEEN osatoimijat	7
2.1.2 Muut toimijat	9
3 KESKEISET KÄSITTEET	11
3.1 Mediakasvatus	12
3.2 Nuorten mediakäyttäytyminen	13
3.3 Internetin käyttö sosiaalisissa suhteissa	16
3.4 Vanhempien rooli mediakasvatuksessa	20
4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA -KYSYMYKSET	22
5 KOHDEJOUKOT	23
6 TUTKIMUSMENETELMÄT	24
7 ANALYSOINTIMENETELMÄT	26
8 LUOTETTAVUUS	26
9 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	27
9.1 Oppilaiden kyselyn tulokset	27
9.2 Vanhempien kysely	34
9.3 Tulosten vertailu	39
10 JOHTOPÄÄTÖKSET	42
11 POHDINTA	43
LIITTEET	54

1 JOHDANTO

Elämme aikaa, jolloin teknologian kehitys on nopeaa ja erilaiset tekniset laitteet ovat läsnä jokapäiväisessä elämässämme. Oman kokemuksemme mukaan, nuoret ovat vanhempiaan huomattavasti edellä uusien laitteiden ja ohjelmistojen käyttöönotossa. Alamme työkenttä on jatkuvasti muuttuva ja se on jo nyt tavoittanut internetin. Tässä kehityksessä tulee meidän, kansalaistoiminnan ja nuorisotyön ammattilaisten, pysyä mukana.

Teimme opinnäytetyömme keväällä 2010 ja siinä pyrimme selvittämään, mitä Juhanan koulun yläkouluikäiset oppilaat tekevät internetissä ja kuinka paljon oppilaiden vanhemmat tietävät siitä. Opinnäytetyömme tilaajaorganisaationa on VYÖHYKE - nuorisoalan osaamisyhteisö -hanke. Yksi VYÖHYKKEEN keskeisistä tavoitteista liittyy virtuaali- ja medianuorisotyöhön ja opinnäytetyömme saatiin linkitettyä VYÖHYKKEEN toimintaan sitä kautta.

Valitsimme aiheemme, koska olemme huolissamme vanhempien tietämyksestä nuortensa netin käytöstä. Opinnäytetyössämme tahdoimme selvittää, kuinka paljon vanhemmat tietävät tai luulevat tietävänsä nuorten netin käytöstä ja kuinka hyvin se vastaa todellisuutta. Emme löytäneet vastaavanlaista tutkimusta, ainakaan Joensuun alueella.

Opinnäytetyömme rakentuu siten, että ensin esittelemme opinnäytetyön tilaajaorganisaation kappaleessa kaksi. Kappaleessa kolme perehdytämme lukijamme keskeisiin käsitteisiin. Neljännessä kappaleessa kerromme tutkimustehtävästä ja -kysymyksistä. Kappaleessa viisi perehdyimme kohdejoukkoihin, kappaleessa kuusi tutkimusmenetelmiin ja kappaleessa seitsemän tutkimusmenetelmiin. Kappaleessa kahdeksan pohdimme vielä tutkimuksen luotettavuutta ja kappaleessa yhdeksän kerromme tutkimuksemme tuloksista. Kappaleissa 10 ja 11 teemme tutkimuksestamme johtopäätöksiä ja pohdimme tutkimuksen tekoon liittyneitä ongelmia ja oppimiskokemuksia.

2 VYÖHYKE - NUORISOALAN OSAAMISYHTEISÖ –HANKE

Työn taustaorganisaationa toimii VYÖHYKE - nuorisoalan osaamisyhteisö -hanke. VYÖHYKE oli meille tuttu jo aiemmin koulumme kautta ja tiesimme VYÖHYKKEEN toimivan tälläkin alalla, mutta emme itse tajunneet hyödyntää VYÖHYKETTÄ opin- näytetyön tilaajaorganisaationa, ennen kuin meille annettiin vinkki siitä Kasvatukselli- sen ohjauksen –kehittämisyhteisössä. Tämän jälkeen otimme yhteyttä projektipäällik- kö Harri Laukkaseen, joka otti työmme ilolla vastaan.

VYÖHYKKEEN kolme keskeisintä tavoitetta ovat:

1. Luoda vahva alueellinen nuorisoalan osaamiskeskittymä Pohjois-Karjalaan sekä toimijaverkosto kiinteään yhteistyöhön sen kanssa
2. Kehittää osaamista raja-alueella tapahtuvaan nuoriso- ja maahanmuuttajatyö- hön, koulutuksen, työelämän ja tutkimuksen yhteistyöllä
3. Parantaa virtuaali- ja medianuorisotyön osaamista ja nuorten osallisuutta (VYÖHYKE 2010c.)

VYÖHYKETTÄ rahoittaa Euroopan sosiaalirahaston tuella Itä-Suomen lääninhallitus. VYÖHYKETTÄ hallinnoi Joensuun nuorisotoimi ja sen keskeisimpinä toimijoina ovat muun muassa Humanistinen ammattikorkeakoulu, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayh- tymän ammattiopisto Niittylahti, nuorisoradio Oi FM ja myös nuorisoalan yhdistykset. (VYÖHYKE 2010b.) Toimijoiden kesken toimintasektorit ovat jaettu siten, että Joen- suun nuorisotoimi hoitaa hankkeen koordinoinnin lisäksi osaamisyhteisön ytimenä toimivan VYÖHYKE-talon kehittämisen ja osallistuu eri toimintalinjojen toimintaan. HUMAK kehittää tutkimuksen, koulutuksen ja työelämän yhteyksiä, sekä verkottaa osaamisyhteisöä ja tuottaa sen tarpeisiin nuorisoalaa koskevaa tietoa. Pohjois- Karjalan koulutuskuntayhtymän ammattiopisto Niittylahti rakentaa ja ottaa käyttöön virtuaalisen nuorisotyön koulutuskokonaisuuden ja kehittää nuorten mediaosaamista ja osallistumisväyliä. Najaros Oy / Radio Oi FM kehittävät radiotyön koulutusta ja tar- joavat sitä nuorten vaikuttajaryhmille ja oppilaitoksille. (VYÖHYKE 2010c.)

VYÖHYKKEEN toiminnan tuotteina tulee muun muassa lisää palvelujen tuottajia, virtuaalisen nuorisotyön osaajia, aktiivista raja-alueyhteistyötä, sekä kehittyvää moni-

kulttuurista työtä, työelämässä mukana olevaa tutkimus- ja kehittämistyötä, paranevia edellytyksiä pienille toimijoille, mediaosaavia ohjaajia ja kesätoimittajia, sekä monipuolistunutta palvelujen tarjontaa. Näiden ansiosta palvelut monipuolistuvat ja nuorisosalalle syntyy uusia työpaikkoja. (VYÖHYKE 2010c.) VYÖHYKKEEN toiminnan painopisteet ovat raja-alueyhteistyö, monikulttuurinen nuorisotyö, nuorten osallisuus, sekä mediataidot ja virtuaalinen nuorisotyö (VYÖHYKE 2010a).

2.1 VYÖHYKKEEN toimijat

Tässä luvussa kerromme VYÖHYKKEEN osatoimijoista, jotka vastaavat yleisesti VYÖHYKKEEN toiminnasta ja toimijoista, jotka toimivat VYÖHYKKEEN tiloissa.

2.1.1 VYÖHYKKEEN osatoimijat

Joensuun nuorisotoimi

Joensuun nuorisotoimi tuottaa nuorisopalveluita ja sen kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat kuntalaiset. Sen tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja kannustaa nuoria omaehtoiseen harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan. (Joensuun nuorisotoimi 2010a.) Joensuun nuorisotoimi on osa Joensuun kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisolautakuntaa (Joensuun nuorisotoimi 2010b).

Nuorisotoimi tukee avustuksilla järjestöjen ja vapaiden toimintaryhmien toimintaa. Toiminnalla yhdessä koulu- ja sosiaalitoimen kanssa pyritään edistämään nuorten elämänhallintaa, osallisuutta ja kansalaisaktiivisuutta. Esimerkkinä tästä toimii nuorisovaltuusto, joka koostuu kouluvaaleilla valituista 20 nuoresta. Nuorisotoimi toteuttaa myös avointa nuorisotyötä yhdellätoista nuorisotalolla ympäri kaupunkia. Tietoa ja keskustelufoorumia tarjoaa nuorille Ponunet.fi internetsivusto ja Joensuun nuorisotoimen oma Facebook-ryhmä. Pienryhmätoiminnalla taas tarjotaan suunniteltua ja ohjattua tukitoimintaa. (mt.)

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Humanistinen ammattikorkeakoulu on verkostoammattikorkeakoulu, jonka toiminta-alueetta on koko Suomi. HUMAK on johtava kouluttaja ja asiantuntija omilla aloillaan, humanistisella ja kasvatusalalla sekä kulttuurintuotannossa. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010a.) Humanistisessa ammattikorkeakoulussa voi opiskella kahdeksassa eri koulutusohjelmassa (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010b). Jokainen HUMAKin kampus palvelee omaa aluettaan, mutta sen valtakunnallisuus mahdollistaa oman alansa yhteyksien rakentajan ja koordinoivan kehittäjän roolin koko Suomessa, mutta myös kansainvälisesti (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010c, 5).

Pohjois-Karjalan Opisto ja Ammattiopisto Niittylahti

Niittylahdessa on kuusi eri koulutusala:

1. Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinto
2. Luonto- ja ympäristöalan koulutus
3. Avoimen yliopiston linja
4. Maahanmuuttajien koulutus
5. Näyttelijäntyön koulutus
6. Ammattistartti

(Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä 2010.)

Pääasiassa VYÖHYKE-hankkeen kanssa yhteistyötä tekee Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinto (VYÖHYKE 2010d).

Oi fm

Oi fm on paikallinen, tammikuussa 2007 aloittanut radiokanava Joensuun seudulla ja sen ohjelmaa toteutetaan yhteisöllisesti noin 40 vapaaehtoisen voimin (Oi fm 2010a). Se tuottaa radiolähetyksiä alueen alle 30-vuotiaille nuorille ja sen lähetykset tuottaa pääasiallisesti nuoret radioharrastajat (Oi fm 2010b).

2.1.2 Muut toimijat

Teatteri Satama

Teatteri Satama on perustettu lokakuussa 2008 ja se on sitoutumaton 13-17-vuotiaille suunnattu teatteri. Uusia esityksiä tuotetaan 3-5 vuodessa, joiden lisäksi Teatteri Satama järjestää leirejä, sekä pyörittää omaa teatterikoulua. Satamalla voi näytellä, ohjata, lavastaa, puvustaa, maskeerata, tehdä nettisivuja tai radiota, sekä kirjoittaa ja tehdä musiikkia tai valo- ja äänitekniikkaa. (Teatteri Satama 2010a.) Teatteri Sataman tehtävänä on luoda mielekästä, säännöllistä ja sopivan vastuullista teatterityöskentelyä ammattilaisten ohjaamana. Siellä arvostetaan avoimuutta, turvallisuutta ja välittävää ilmapiiriä ja se on monikulttuurinen nuorten yhteisö. (Teatteri Satama 2010b.) Teatteri Sataman toiminta on kaikille avointa, mutta toimintaan etsitään nuoria muun muassa sosiaalitoimen ja vastaanottokeskuksen kautta (Vyöhyke 2010e).

Joensuun Nuorisoverstas ry

1995 perustetun Joensuun Nuorisoverstas ry:n tavoitteena on toimia nuorten työttömien aseman parantamiseksi. Kun yhdistys on perustettu, perustehtäväksi on päätetty työpajatoiminnan kehittäminen Joensuussa. Joensuun Nuorisoverstas ry parantaa heikossa työmarkkina-asemassa olevien nuorten koulutus ja työelämä edellytyksiä. Yhdistys myös tarjoaa laadukkaita valmennustuotteita ja -palveluita seutukunnallisesti kilpailukykyiseen hintaan. Joensuun Nuorisoverstas ry toimii sosiaalisen työllistämisen kehittäjänä ja on vakiinnuttanut työpajapalvelut Pohjois-Karjalassa. (Mänttär-Tikka, Ulla 2010, 4.)

Joensuun Nuorisoverstaan käyttäjäasiakkaita ovat 16- alle 29-vuotiaita nuoret, joille perinteinen väylä peruskoulusta ammatillisten opintojen kautta töihin ei jostain syystä toimi. Taustalla voi olla esimerkiksi näköalattomuutta omasta tulevaisuudesta, epätoisuutta uravaihtoehtoista, turhautuneisuutta, keskeytyneitä opintoja, työttömyyttä sekä eri viranomaisten asiakkuuksia ja taloudellisia vaikeuksia. (mt., 7.)

Joensuun Nuorisoverstas ry:llä on toimintaa, missä nuori saa omien tarpeittensa mukaista yksilö- sekä työvalmennusta ja lisäpalveluita. Erilaisia Joensuun Nuorisoverstas ry:n tuotteita ovat Valmennusverstas-työvoimakoulutus, tuettu harjoittelu, harjoittelu verstailla, yksilövalmennus, työkokeilu, räätälöity tutkinto, ryhmävalmennus, TANE – Tukea Arkeen Nuoren Elämässä, Opetus- ja kulttuuriministeriön etsivän työn hanke, Startti parempaan elämään – hanke sekä Starttiverstas- hanke. (mt., 10-12.)

Josna ry – Joensuun seudun nuorisoasuntoyhdistys

Josna ry aloitti toimintansa vuonna 2002 ja se on rekisteröity vuonna 2003. Josnan tavoitteena on parantaa nuorten asuinolosuhteita Joensuun alueella. Yhdistys on osana valtakunnallista Nuorisoasuntoliittoa (Nal), joka on valtakunnallinen nuorisoasumisen etu- ja palvelujärjestö. (Josna 2010.)

Psyykkisen hyvinvoinnin Laturi ay

Laturi tarjoaa kaikenikäisille sosiaali- ja terveyshuollon vastaanottopalveluita, kuitenkin vahvin erityisosaaminen Laturissa on lasten, nuorten, nuorten aikuisten ja perheiden kohtaaminen. Asiakkaaksi pääsee lähetteellä tai ilman. Konsultaatio- ja asiantuntijapalveluita tarjotaan myös lasten ja nuorten parissa työskenteleville sekä nuorten vanhemmille. (LATURI 2010b.)

Laturi tarjoaa muun muassa terapeuttisia tukikeskusteluita, tuki- ja neuvontapalveluita, tukea vanhemmuuteen, koulutusta, konsultaatio- ja työnohjauspalveluita, rentoutusterapiaa, räätälöityjä palvelupaketteja sekä palvelua nimeltä hyvän olon LATURI (LATURI 2010a).

Nuorisoseura Motora

Nuorisoseura Motora opettaa Joensuussa kansantanssin taiteen perusopetusta. Opetuksen erityispainotuksena on karjalaisen tanssikulttuurin tuntemus. Motorassa on 11 kansantanssiryhmää, joissa nuorimmat tanssijat ovat 3-vuotiaita ja vanhimmat nuoria aikuisia. Motorassa voi myös opiskella kansanmusiikkia. Tarjolla on myös

kansanmusiikkiryhmiä lapsille ja nuorille, sekä yksilöopetusta 5-kielisen kanteleen ja haitarin soitossa. (VYÖHYKE 2010f.)

Kalake ry

Kalake ry on perustettu 2008. Yhdistys on kolmannen sektorin toimija lähinnä Pohjois-Karjalan alueella. (Kalake ry 2010b.) Nimen lyhenne on tullut sanoista Karjalan lastenkulttuurin kehittämissyhdystys, mutta nykyään puhutaan yleisesti vain Kalake ry:stä (Kalake ry 2010a). Yhdistys tuottaa lapsille erilaisia vapaa-ajanpalveluita, kuten tapahtumia, retkiä, leirejä, syntymäpäiviä, sekä erilaisia kauden mukaan tapahtuvia toimintoja (Kalake ry 2010d). Nuorille tarjotaan erilaisia aktiviteetteja, joihin kuuluu esimerkiksi uusi nuorisokahvila Niinivaara-Hukanhauta alueella, jossa Kalake ry on yksi toimija. (Kalake ry 2010e.) Yhdistys tarjoaa myös erilaisia seikkailu- ja virkistyspaketteja esimerkiksi työyhteisöille, erityisryhmille sekä polttariporukoille. Vuosittain Kalake ry:n järjestämiä tapahtumia ovat esimerkiksi Naperokarkelot sekä Saariseikkailu. (Kalake ry 2010b.)

Yhdistyksen yhtenä päätavoitteena on kehittää lastenkulttuuritarjontaa alueella, sekä olla mukana antamassa nuorille ja lapsille vaihtoehtoja viettämään vapaa-aikaa turvallisessa sekä aktiivisessa yhteisössä (Kalake ry 2010c). Yhdistys käyttää toimintamenetelminään esteetöntä ajattelutapaa, seikkailu- ja erityispedagogiaa sekä myös luonnonläheisiä arvoja (Kalake ry 2010f).

3 KESKEISET KÄSITTEET

Seuraavissa luvuissa esittelemme tutkimuksemme keskeisiä käsitteitä. Mielestämme keskeisiä käsitteitä oli hankalaa määrittellä, tai ennemminkin valita, mutta päädyimme määrittelemään mediakasvatuksen, nuorten mediakäyttytymisen, internetin käytön sosiaalisissa suhteissa, sekä vanhempien roolin mediakasvatuksessa. Mielestämme määritelmät tuovat esille sen, että vanhempien pitäisi tietää enemmän internetistä ja siitä kuinka nuoret sitä käyttävät.

3.1 Mediakasvatus

Internet ei perinteisessä mielessä ole media, mutta kasvatuksen näkökulmasta se on rinnastettavissa mediaan. Mediakasvatus on osa kasvatustiedettä ja siinä pohditaan median roolia kasvatuksessa, sekä kasvun ehtoja mediakulttuurissa. (Matikainen 2008, 117.) Mediakasvatukselle ei ole yhtä yhtenäistä määritelmää, vaan se määritellään monin tavoin (Mediakasvatusseura 2010). 2000-luvulla suomalaiseen käytäntöön on vakiintunut mediakasvatuksen käsite, vaikka peruskoulun opetussuunnitelmiin ei sisälly sanaa mediakasvatus, vaan medialukutaito. Termien sekavuus johtuu eri kulttuureista ja kansainvälisestä keskustelusta. Joissain maissa suositaan medialukutaito-käsitettä, joissain mediakasvatusta. Suomessa puhutaan yleensä mediakasvatuksesta ja uusien medioiden käyttöön liitetään usein niin sanottuja lukutaitoja, kuten tässä tapauksessa medialukutaito. Muita esimerkkejä ovat digitaalinen lukutaito, pelilukutaito tai tietokoneen lukutaito. (Kupiainen, Sintonen & Suoranta 2007, 6.)

Mediakasvatuksessa pyritään tukemaan nuorten mediataitoja, sekä otetaan kantaa mediakulttuurin ilmiöihin kasvatuksen näkökulmasta. Usein sen toiminta-alueiksi määrittyvät mediakulttuuriin liittyvä opetus, sekä opetus viestimien avulla, esimerkiksi verkko-opetus. (Kotilainen 2007, 153.) Mediakasvatuksen ongelmana on toimijoiden sirpaleisuus ja hajautuminen sekä se, että mediakasvatusta saadaan kouluissa satunnaisesti. Ongelmana on myös se, että mediakasvatukselle ei ole tiettyä nimettyä vastuutahoa. (Salokoski & Mustonen 2007, 122.) Yhtenä mediakasvatuksen haasteena on se, että uskotaan pelkästään median tai verkon käytön riittävän mediatietoisuuden ja -kriittisyyden kasvuun. Median käyttö ja mediasisältöjen tuottaminen on toki hyvä lähtökohta mediakasvatukselle, mutta olisi hyvä myös tarkastella erikseen median tai verkon syvempiä merkityksiä, vaikutuksia ja tuotantomalleja. (Matikainen 2008, 119.)

Mediakasvatus voidaan määritellä kasvatukseksi, jossa media on mukana toimijana, sisältöinä ja/tai välineinä. Koulun perusopetuksessa mediakasvatus ei ole itsessään oppiaine, vaan se on integroitu eri oppiaineisiin. Näin ollen opetuksen tavoitteet ovat painottuneet itse oppiaineisiin ja mediakasvatus liittyy lähinnä tapoihin, joilla opetusta

toteutetaan. Lasten ja nuorten näkökulmasta mediakasvatusta voidaan tarkastella kahdella eri tavalla, riippuen siitä, painotetaanko mediaesitysten analysointitaitoja vai mediatuotannon ja -ilmaisun taitoja. Molempien näiden tulisi kulkea käsi kädessä, tai yhdistyä parhaan mahdollisen tuloksen saamiseksi. Internetin käytössä on sekä mediaesitysten analyysiä, että mediatuotantoa, sillä netissä joutuu analysoimaan esimerkiksi verkkosivuja ja voi tuottaa itse esimerkiksi viestejä. (Vesterinen 2007, 75-76, 78-79)

Mediakasvatus voidaan jakaa formaaliin ja informaaliin oppimiseen. Formaalin määritelmän taustalla on pedagoginen ote ja pyrkimyksenä on harjaannuttaa mediakasvatuksen kohteena olevan taitoja, tietoja ja osaamista. Informaalinen oppiminen tarkoittaa normaalissa arjessa tapahtuvaa oppimista. Suurin osa vanhempien toteuttamasta mediakasvatuksesta on informaalia, jolloin mediakasvatustoiminnot liittyvät muun arkielämän toimintoihin ja ovat osa yleistä kasvatustoimintaa. (Aaltonen 2009, 11.) Reijo Kupiainen (2009) jakaa mediakasvatuksen näkökulmat kahteen osaan, sääteleväksi mediakasvatukseksi ja mediataitoihin keskittyväksi mediakasvatukseksi. Säätelevä mediakasvatus sisältää suojelullisia ja mediasuhteiden hallintaan tähtääviä toimenpiteitä. Säätelyn tarkoituksena on ohjata turvalliseen median käyttöön, sekä ohjata mediavalintoja, -tulkintoja ja -kokemuksia. Tarkoituksena on myös asettaa rajoja ja tarkkailla median käyttöä. Sääteley tarkoittaa usein esimerkiksi television katselun rajoittamista tai tietokone- ja pelivuorojen jakamista, sekä neuvottelua kotitöiden ja koulutehtävien tekemisestä. Jotta sääteleyä voidaan suunnitella, tulisi olla tietoutta lasten mediasuhteista ja mediasisällöistä. Usein sääteley tuleeikin ongelmalliseksi, jos lasten tai nuorten ja aikuisten mediakokemukset ja -maut erkaantuvat toisistaan. Mediataitoihin keskittyvän mediakasvatuksen tarkoituksena on mediataitojen kehittyminen. Nyky-yhteiskunta vaatii kansalaisilta uusia taitoja, sekä teknisessä mielessä, että myös taitoja mediaviestintään, ymmärrystä mediasta, sekä oman mediamaun kehittymistä. (mt., 175-176.)

3.2 Nuorten mediakäyttäytyminen

Herkman (2001) kertoo, että perinteisesti lapset ja nuoret ovat omaksuneet ensimmäisenä mediaan liittyvät teknologiset innovaatiot elämäänsä. He ottavat uudet lait-

teet nopeasti käyttöön ja sitä kautta muuttavat sosiaalisen vuorovaikutuksen muotoja. Lapsuus ja nuoruus ja siihen liittyvä mediatodellisuus on muuttunut uuden vuosittain alun jälkeen sekä sisällöllisesti erilaisten ohjelmien suhteen, että myös teknologisesti, esimerkiksi internetin yleistymisen myötä. (Joensuu 2007, 23.)

Lapsen ääni-kyselyn (2006) mukaan nuorille pääasiallinen syy toimia verkossa on yhteydenpito. Netin välityksellä voi hoitaa jo olemassa olevia ihmissuhteita ja hankkia uusia kavereita. Blogit, keskustelufoorumit, chatit ja galleria-sivut ovat hyviä paikkoja tavata samoista asioista pitäviä ihmisiä ja ne voivat toimia myös vertaistukena. Kasvottomuus internetissä voi helpottaa vaikeidenkin asioiden kertomista. Erilaiset nettiyhteisöt ja keskusteluryhmät voivat olla joillekin nuorille hyvin tärkeitä tapoja keskustella tärkeistä asioista, vaihtaa mielipiteitä ja näkökulmia, sekä kohdata vertaisryhmään kuuluvia nuoria. (Tuominen & Mustonen 2007, 139.)

Verkossa nuoret voivat rakentaa identiteettiään ja kokeilla erilaisia rooleja. He voivat myös etsiä mielenkiinnonkohteita, ajatuksia, arvoja ja laajentaa ystäväpiiriään. Internetin käytön motiiveina voi olla esimerkiksi oppiminen, kuluttaminen, rentoutuminen, ajan tasalla pysyttelemisen tai verkkorutiinien hoitaminen. Enemmistölle verkossa osallistuminen on keskustelua ja kommentointia, mutta osa nuorista myös lähettää omia taiteellisia tuotoksiaan muiden arvioitavaksi, kirjoittaa blogia tai osallistuu esimerkiksi peliympäristön laajentamiseen. Internet tarjoaa myös vaihtoehdoisen paikan käsitellä arkaluontoisia ja vaikeita asioita tuttavien tai ammattikasvattajien kanssa. Nuorisiohjaajia työskentelee nykyään eri nuorten suosimissa palveluissa, kuten esimerkiksi Habbo-hotellissa. (Kangas, Lundvall & Sintonen 2008, 8-9.)

Internetin yhteisöpalvelut tarjoavat mahdollisuuden nuoren tärkeisiin kehitystehtäviin, kuten identiteetin etsimiseen ja testaamiseen, seurusteluun vastakkaisen sukupuolen kanssa ja irtiottoon vanhemmista. Internetissä voi olla helpompaa ottaa yhteyttä vieraisiin ihmisiin, kuin kasvotusten ja näin ollen myös ujo nuori voi luoda itselleen julkista elämää ilman, että laittaa koko persoonansa esiin. Murrosikäinen nuori voi hakea internetistä kiellettyjä ja paheksuttuja sisältöjä, kuten kauhua, väkivaltaa ja seksiä. Tällainen sisältö voi ruokkia nuoren kuohuvaa tunne-elämää ja voi myös tarjota mahdollisuuden testata oman kestokyvyn rajoja. Internetin käyttö voi toimia eräänlaisena

kypsyysriittinä, kuten pelottavan materiaalin katsominen tai rohkean materiaalin tuottaminen ja näin voi myös saada todistajia rohkeudelleen. (Salokoski ym. 2007, 23.)

Nuoret kokoontuvat yhteen viettämään aikaa netissä samoin, kun aiemmin kerääntyttiin vaikkapa torille tai kauppakeskuksiin. Nykyään suosittuja paikkoja tavata ovat esimerkiksi erilaiset kuvagalleriat, keskustelupalstat, pikaviestimet, chatit, blogit sekä nettipelit. Samoin kuin yleensä elämässä, myös internetissä voidaan luoda merkityksellisiä ihmissuhteita ja saada paljon tärkeitä kokemuksia, mutta samoin myös voidaan loukata ja vahingoittaa muita käyttäjiä. Joskus tunteet netissä kuumenevat liikaa ja voidaan sortua loukkaamaan toista. Netissä myös mahdollisuus nimettömyyteen ja kasvottomuus voivat houkutella joitain asiattomien ja myös ajattelemattomien viestien lähettelyyn. Vanhemmilla ei aina ole omaa kokemusta netin sosiaalisesta luonteesta, ja silloin nuori voi joutua kohtaamaan internetin kiusaamistilanteet yksin. (Tietoturvakoulu 2010b.) Forsbergin ja Pösön (2001) mukaan nuori voi verkkoyhteisöihin ja verkkokeskusteluihin osallistumalla oppia kommunikointitaitoja ja he saavat mahdollisuuden kokeilla anonymisti ja turvallisesti erilaisia rooleja etsiessään niistä itselleen ja omaan identiteettiinsä sopivimpia (Joensuu 2007, 9). Kaipio ja Murto (1988, 26) kertovat, että kuten reaali maailmassakin, myös internetissä voidaan ylläpitää ja muodostaa erilaisia viestintäsuhteita, jotka voivat erota toisistaan tärkeyden, tarkoituksen ja sitoutumisen asteen mukaan.

Usein vanhemmat tulkitsevat runsaan internetin käytön nettiriippuvuudeksi, ja yrittävät rajoittaa nuoren internetin käyttöä ohjaamalla nuorta vanhemmille tutumpaan elämänpiiriin. Todellisuudessa nuoret eivät kuitenkaan yleensä ole riippuvaisia internetin käytöstä, vaan se on heille yksi väline sosiaaliseen kanssakäymiseen, samoin kuin puhelinkin. Joillekin internetin käytöstä voi tulla ongelma. Vaikkapa verkkopeelaamisen tuoma kilpailu paremmista välineistä ja kunniaista voi muodostua riippuvuudeksi, mutta Suomessa ensisijaisesti vain verkkoelämää elävät nuoret ovat pieni vähemmistö. (Tossavainen 2008.)

3.3 Internetin käyttö sosiaalisissa suhteissa

Matikainen (2001) kertoo, että internetin kehittyminen on mahdollistanut ihmissuhteiden ylläpitämisen verkossa. Teknologisessa mielessä tietoverkot, kuten internet ovat aina vuorovaikutuksellisia. Sosiaalisessa mielessä ne eivät kuitenkaan aina sitä ole, vaan se riippuu käyttötavasta. (Joensuu 2007, 26.) Lapsille ja nuorille netinkäyttö on hyvin sosiaalista. Netissä tavatut kaverit muuttuvat nopeasti ns. oikeiksi kavereiksi ja on yleistä tavata nettituttuja. Esimerkiksi Toinen Elämä -hankkeen selvityksen mukaan pääkaupunkiseutulaeisista 13–15-vuotiaista 36 % ja 16–18-vuotiaista 47 % on tavannut nettituttujaan myös kasvotusten. (Tossavainen 2008.) Netissä tavattuun kaveriin voi tutustua ja hänen kanssaan voi ystäväystyä niin vahvasti, ettei se ole reaali maailmassa onnistunut. Koska netissä keskustelukumppania ei näe, voi paremmin keskittyä keskustelukumppanin mielipiteisiin ja tunteisiin. (Tuominen ym. 2007, 140.)

Internetissä on monia välineitä vuorovaikutukseen, esimerkiksi sähköposti, uutisryhmät, chatit, pikaviestimet, keskusteluryhmät, blogit ja yhteisöpalvelut (Matikainen 2008, 94). Kansallisen nuorisotutkimuksen (2007) mukaan MSN Messenger, eli messe, on nuorten suosituin pikaviestintäsovellus ja sitä käyttää viikoittain 82 % nuorista (Kangas ym. 2008, 6). Mesessä voi keskustella reaaliajassa, kuten chatissa, mutta voi itse valita keiden kanssa juttelee. Kavereita voi lisätä ohjelmaan sähköpostiosoitteella ja ohjelmasta näkee ketkä kaverit ovat sillä hetkellä verkossa. Paikalla olevista kavereista voi kutsua yhden tai vaihtoehtoisesti useamman yksityiseen keskusteluun. Itse keskustelun lisäksi mesessä voi jakaa tiedostoja, pelata pelejä kavereiden kanssa tai soittaa ääni- tai videopuheluita. (Tietoturvakoulu 2010a.)

Pikaviestiohjelmien riskit ovat samankaltaiset, kuin riskit, jotka liittyvät sähköpostiin ja chatiin. Jos on varomaton, voi vahingossa avata linkin tai liitetiedoston, jossa on virus, haitta-ohjelma, tai lapsille sopimatonta aineistoa. Mesen pikaviestikeskustelut ovat aina yksityisiä, eikä kukaan ulkopuolinen valvo niitä. (mt.)

Kuvagalleriat ovat Suomessa nuorten keskuudessa suosituin internet-yhteisöllisyyden muoto (Kangas ym. 2008, 8). Kuvagallerioihin käyttäjät voivat esimerkiksi lisätä omia kuviaan, mielenkiinnonkohteitaan tai kirjoittaa blogia. Tämän li-

säksi kuvagallerioissa voi jutella muiden galleriaa käyttävien ihmisten kanssa ympäri maailmaa.

Kielteisiä ilmiöitä kuvagallerioissa 12–17-vuotiaiden mukaan on pilkkaaminen, seksuaalisesti häiritsevät kommentit, sekä kuvien manipulointi ja luvaton käyttö. Joka viides nuori kertoi kokeneensa jotain näistä, tai muunlaista kiusaamista netissä viimeisen vuoden aikana. Kuitenkin vain 3 % nuorista on mielestään todella kärsinyt kiusaamisesta. Eniten kärsimystä nettikiusaamisen muodoista nuorille tuotti syrjintä, uhrin kuvien muokkaus ja luvaton levitys, sekä uhrin nimellä esiintyminen. Koulukiusaaminen on kyselyn mukaan hieman yleisempää ja siitä jäädyt kokemukset ikävämpiä kuin nettikiusaamisesta. Kyselyn tulosten mukaan joka viides koulukiusaamistapaus jatkuu myös internetissä. Tulokset ovat Mannerheimin lastensuojeluliiton tehdystä tutkimuksesta (2006). (Peura, Mikkola, Oinas, Tuominen & Mustonen 2006, 78.) Nettituttuja on kuvagallerioita käyttävistä 12–18-vuotiaista nuorista kolmella neljästä, ja suomalaiset nuoret luottavat nettituttujen rehellisyyteen (Kangas ym. 2008, 9).

Nuorisotutkimusverkoston teettämässä kyselyssä (2007-2008) selvisi, että 13-18-vuotiaista pojista lähes kaikki, ja tytöistä yli puolet kertovat pelaavansa viikoittain. Keski-määräinen päiväkohtainen pelaika on noin tunti. Pelaamisen motiivina nuorilla ja lapsilla on usein pelkkä ajanviete, toisaalta myös kilpaileminen, sosiaalisuus ja arvostuksen hakeminen ovat syitä pelata. (Kangas ym. 2008, 10.) Mannerheimin lastensuojeluliitto (2009) on maininnut pelien kiehtovuudesta vielä tavoitteet ja edistymisen, koska usein, mitä hankalamman haasteen selvittää pelissä, sitä enemmän se tuottaa onnistumisen tunnetta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009, 5.)

Siitonen (2007) kertoo, että verkkopelit ovat pelejä, joita pelataan internetin kautta joko yksin, tai yhdessä jopa tuhansien pelaajien kanssa. Verkkopelaaminen perustuu sosiaalisuuteen ja se onkin suosittu pelaamisen muoto. Erilaiset monia pelaajia vaativat verkkopelit rohkaisevat pelaajat yhteiseen vuorovaikutukseen, tai jopa vaativat sitä. Usein etenemisen vaatimuksena on yhteistyö muiden peliä pelaavien kanssa ja usein verkkopeliyhteisöjen vuorovaikutus muistuttaa paljolti kasvokkain ylläpidettyjen ryhmien vuorovaikutusta. Arvoista ja tavoitteista neuvotellaan kuten oikeassa elämässä ja usein ne ovatkin yhteisöä koossa pitävä voima. Peleissä ja niiden pelaami-

sessä on sekä huonoja että hyviä puolia. Moninpeleistä oppii yhteistyötaitoja ja pitkäkestoisista peleistä pitkäjänteisyyttä. Pelien alussa voi viehättää hahmon kehittämisen, mutta kun peli etenee, tulee yhteisöille ja pelikavereille suurempi merkitys ja peliharrastus voi tuoda uusia ystäviä. Peleistä voi myös saada erilaisia elämässäkin tärkeitä epäonnistumisen ja onnistumisen kokemuksia. Toki peleistä oppiminen on myös rajattua ja usein pelistä opittavia taitoja käytetään vain itse pelissä. (Kangas ym. 2008, 10-11, 13.)

Varsinkin peleihin, joita pelataan netissä muiden kanssa, on helppo jäädä koukuun. Useat verkkoroolipelit perustuvat pelin sisällä oleviin yhteisöihin, joita pelissä tarvitaan edetäkseen. Samoin, kun pelaaja tarvitsee yhteisöä, tarvitsee myös yhteisö pelaajaa ja jäsentensä ponnistuksia. Näin pelaajalle voi syntyä velvollisuus osallistua erilaisiin yhteisiin tavoitteisiin, jolloin tärkeintä pelissä voi olla maailman muut ihmiset eikä niinkään itse peli. Joskus taisteluita voi myös olla keskellä yötä, jos muut pelikaverit asuvat toisella puolella maapalloa. Yleensä ei ole syytä epäillä peliriippuvuutta, sillä varsinkin murrosikäisillä ja esimurrosikäisillä on niin sanottuja ahmimiskausia, jolloin jokin mediatuote voi saada suuren roolin nuoren elämässä. Todellinen netti riippuvuus voi olla oire esimerkiksi koulukiusaamisesta tai masennuksesta ja on erittäin harvinaista. (mt., 14.)

Internetissä kiusaaminen liittyy olennaisesti nuorten sosiaalisiin suhteisiin ja netissä kiusaaminen on melko yleistä. Usein kiusaaja on suunnilleen samanikäinen kuin kiusattava. Koulukaverien ja muun lähipiirin kiusaaminen siirtyy nykyään usein myös nettiin, eikä nettikiusaaminen ole muusta kiusaamisesta erillinen asia. (Pelastakaa lapset 2008, 8.) Netti on vain väline, ja siellä esiintyy lähes kaikkia koulukiusaamisen muotoja. Usein nettikiusaaminen on jatkoa tai alku koulukiusaamiselle, ja kiusaaja ja kiusattu tuntevat toisensa entuudestaan. (Tietoturvakoulu 2010b.) Kiusaamiseen voi houkuttaa mahdollisuus olla internetissä nimetön ja kasvoton (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010, 40).

Koulu- ja nettikiusaamisen välillä on kuitenkin joitain eroja. Netissä ja kännykällä voi toimia nimimerkin takaa ja kiusaaja voi olla kiusattua myös selvästi nuorempi tai pienempi. Tekstiviesteissä ja mese-keskusteluissa ei ole aikuisia, eikä valvontaa toisin kuin koulussa. Netissä on myös paljon yleisöä ja pieneksi pilaksi tarkoitettua asia voi

karata käsistä. Netissä levinneitä valokuvia ja tekstiä on myös hyvin vaikeaa saada enää poistettua, kun se on kerran levinnyt. Kännykällä kiusatessa kiusattu ei aina pääse turvaan kiusaajilta, koska puhelinta ei voi pitää jatkuvasti kiinni, mutta internetissä on taas helpompaa poistaa kiusaajat keskustelusta tai valita seuransa itse. (mt., 40-41)

Netin kautta kiusaaminen sattuu yhtä paljon kuin kasvotusten, vaikka se ei fyysisesti satukaan. Kiusaaja ei myöskään internetissä välttämättä ymmärrä kiusaavansa, koska netissä ei nähdä vastapuolen ilmeitä tai tunnereaktioita. (Tietoturvakoulu 2010b.) Nuorista useimmat ovat sitä mieltä, että yksittäiset ilkeät kommentit eivät ole vielä nettikiusaamista vaan ennemminkin ”normaalia” nettiviestintää (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010, 40). Wired News (2003) kertoi tapauksesta, jossa internetin tarjoama anonymiteetti, vastuuton internetin käyttö ja nopea tiedonsiirto loivat uudenlaisen mahdollisuuden kiusaamiseen ja henkiseen väkivaltaan. Siinä esimerkkinä tästä oli ”Star Wars Kid” eli Ghyslain Raza, josta kuvatun videon hänen koulutoverinsa levivätkin internetin kautta. Videossa hän oli harjoittelemassa ”valomiekkailua”. Ghyslainille videon leviäminen internetissä aiheutti suuria henkisiä kärsimyksiä.

Nettikiusaaminen ei ole aina vain lasten ja nuorten ongelma. Myös esimerkiksi opettajaa voidaan kiusata perustamalla esimerkiksi galleriasivustolle varta vasten yhteisö. Samoin myös aikuinen voi olla kiusaaja ja Suomenkin oikeusasteissa on puitu tapauksia, joissa aikuinen on solvannut työtovereitaan tai muita tuttuja omassa blogissaan julkisesti. (mt., 41.)

Lapset ja erityisesti tytöt kohtaavat netissä myös häirintää vanhempien ihmisten taholta. Alle 15-vuotiaista tytöistä noin joka viides on joutunut ahdistelun tai häirinnän kohteeksi. Yli 13-vuotiaiden joukossa häirintä lisääntyy erityisen voimakkaasti ja 16–17-vuotiaista jo joka neljäs on kohdannut häirintää. (Pelastakaa lapset 2008, 8.)

Vaikka netissä ei olisikaan julkaissut provosoivia kuvia tai käyttäytyneet provosoivasti, voi silti joutua häirinnän tai houkuttelun kohteeksi. Häirintä voi olla esimerkiksi seksuaalista kommentointia, fantasioiden kuvailua, tapaamisen ehdottelua tai muuta vastaavaa viestintää. Erityisen hankala ja myös vakava ilmiö on lapsiin ja nuoriin kohdistuva niin sanottu houkuttelu, joka tarkoittaa seksuaalisen hyväksikäytön valmistelu-

prosessia, joka voi edetä erilaisten vaiheiden kautta tuttavuudesta jopa hyväksikäyttöön. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010, 43.)

Aikuisille netissä tapahtuneesta kiusaamisesta, häirinnästä tai ahdistelusta kerrotaan harvoin ja mitä vanhemmaksi nuori tulee, sitä harvemmin hän kertoo ikävistä kokemuksistaan. Netin ikävistä kokemuksista herkimmin kertoivat alle 11-vuotiaat, mutta heistäkin vain noin puolet kertoo aikuisille. Vanhempien häirinnästä kerrotaan huomattavasti harvemmin, kuin samanikäisten kiusaamisesta. Aikuisille kerrotaan harvoin myös, jos nettituttujen tapaamisesta on aiheutunut ikävyyksiä. (mt., 9.)

3.4 Vanhempien rooli mediakasvatuksessa

Lastensuojelulain toisessa pykälässä sanotaan ”Lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lapsen vanhemman ja muun huoltajan tulee turvata lapselle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi” (Lastensuojelulaki (417/2007) 2 §.) Näin ollen vanhemmilla on myös ensisijainen vastuu siitä, että lapsi ymmärtää internetissä olevat mahdollisuudet ja vaarat.

Vanhemmat ovat tärkeimmässä roolissa median vaikutusten suhteen ja heidän tehtävänsä on ohjata lasta pelaamaan pelejä, jotka vaikuttavat lapseen positiivisella tavalla ja suojella lasta ja nuorta haitalliselta sisällöltä. Aikuinen voi myös selittää lapsille keksityn maailman erot oikeaan elämään verrattuna. (Kangas ym. 2008, 11.) Kuitenkin Kimmo Bergius kertoo Microsoftin tiedotteessa (2009), että suuri osa vanhemmista on huomattavasti jäljessä lapsistaan tietokoneen käytössä, vaikka on vanhempien velvollisuus huolehtia lastensa kasvuympäristöstä täysi-ikäisyyteen saakka, kattaen myös internetin (Microsoft 2009). Internetin käytöstä kertyy lapsille ja nuorille paljon kokemuksia, jotka mahdollistaisivat keskustelun aikuisten kanssa, ja erityisesti lapsilla tulisi olla mahdollisuus jakaa varsinkin negatiiviset kokemukset vanhempien kanssa. Tähän tarvitaan ennen kaikkea luottamusta lapsen ja vanhemman välille. (Pelastakaa lapset 2008, 15.)

Microsoftin kyselyn mukaan vain kolmannes suomalaisista nuorista kääntyisi vanhempiensa puoleen koettuaan uhkaa internetissä. Luku oli alhaisin kymmenestä Eu-

roopan maasta. Bergius epäilee, että syy nuorten haluttomuuteen kääntyä vanhempiensa puoleen voi johtua siitä, että vanhemmat tuntevat olonsa avuttomaksi internetin kanssa. (Microsoft 2009.) Vanhempien ja nuorten väliset hyvät keskusteluyhteydet edesauttavat vanhempien tietoisuutta siitä, mitä nuoret internetissä tekevät. Myös jos keskusteluvälit ovat hyvät, ja asioista keskustellaan, nuoret käyttävät internetiä vastuullisemmin. (Tossavainen 2008.)

Kotien toteuttama mediakasvatus on osa yleistä lastenkasvatusta, jolloin aikuinen on läsnä, keskustelee lasten kanssa, asettaa rajoja, perustelee ne ja arvostaa lasta. Vanhemmat uskovat, että seurauksena tästä lapsen ja aikuisen välille syntyy niin vahva luottamus, että se kantaa myös ajan jolloin vanhemmat eivät ole paikalla. (Aaltonen 2009, 18.)

Buckinghamin (1996; kts. Salokoski ym. 2007, 140-141) mukaan vanhemmat ajattelevat usein, että juuri heidän lapsensa kykenee arvioimaan mediasisältöjä ikätovereittansa paremmin. Siksi Suomeen tulisi luoda vanhemmille suunnattua valistus- ja ohjausmateriaalia sekä kasvatusneuvontaa. Olisi hyödyllistä esimerkiksi pitää vanhempien keskustelutilaisuuksissa ja vanhempainilloissa eräänlaisia mediakasvatusinterventioita, joissa vanhemmat voisivat tutustua myös omaan mediasuhteeseensa kasvattajana ja kuluttajana. Vanhempia tulisi kannustaa tukemaan lapsen itseluottamusta antamalla lapselle aikaa ja ottamalla hänet mukaan yhteisiin toimintoihin, sekä osoittamalla kiinnostusta lasta ja häntä kiinnostavia asioita kohtaan. Vanhempien tulisi myös tarjota vaihtoehtoisia tekemistä ja harrastuksia median rinnalle. Kun lapset ovat lähettyvillä, vanhempien pitäisi kiinnittää huomioita lapsille haitallisten mediasisältöjen kuluttamiseen sekä myös tarkastella mediatottumuksiaan. (mt. 2007, 140-141.)

Sellaiset lapset, jotka pystyvät keskustelemaan asioistaan huoltajiensa kanssa, käyttävät yleensä nettiä vastuullisemmin ja käyvät myös vähemmän sellaisilla sivuilla, joita heidän huoltajansa ei hyväksyisi. Hyvät keskusteluvälit edesauttavat myös vanhempien tietoisuutta siitä, mitä netissä tehdään. Kun nuori siirtyy yläkouluun, hänen vanhempansa tietävät yleensä vain osan tai eivät lainkaan siitä, missä heidän lapsensa internetissä liikkuvat ja mitä siellä tekevät. Ilman sitä tietoa vanhempien on vaikeaa puuttua nuorten tekemisiin. (Tossavainen 2008) Kuitenkin suomalaiset van-

hemmat seuraavat hyvin ahkerasti lastensa tekemisiä internet-palveluissa (Microsoft 2010). Vaikka vanhemmat tuntevat internetin riskit ja mahdollisuudet, moni ei kuitenkaan osaa opastaa lastaan viisaaseen verkon käyttöön. Osa vanhemmista on myös itse sitä mieltä, että omat taidot neuvoa lasta turvalliseen netin käyttöön ovat vähäiset tai jopa olemattomat. Vanhempien tulisikin itse perehtyä paremmin netin mahdollisuuksiin, jotta voisivat tukea lastaan paremmin. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010.) Usein vanhemmat voivat tietää osaksi, mitä lapset verkossa tekevät, mutta aliarvioivat esimerkiksi lastensa lataamien pelien, videoiden ja musiikin määrän (Symantec 2010).

Lapset haluaisivat vanhempiensa osallistuvan enemmän heidän internetin käyttöönsä. Vanhempi voi olla lapsen turvana, jos internetissä tapahtuu jotain ikävää. Iso osa lapsista myös kertoo noudattavansa perheen sääntöjä internetin käytöstä. Osa lapsista uskoo, etteivät heidän vanhempansa ymmärrä yhtään mitään internetistä. (Symantec 2010.)

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA -KYSYMYKSET

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää, mitä nuoret internetissä tekevät, kuinka paljon vanhemmat siitä tietävät tai luulevat tietävänsä ja kuinka hyvin se vastaa todellisuutta. Tutkimuskysymyksiä meillä oli kolme:

1. Mitä Juhanalan koulun yläkouluikäiset oppilaat tekevät internetissä?
2. Kuinka paljon Juhanalan koulun yläkouluikäisten oppilaiden vanhemmat tietävät nuorten netin käytöstä?
3. Kuinka hyvin Juhanalan koulun yläkouluikäisten oppilaiden vanhempien tiedot vastaavat todellisuutta?

Rajasimme tutkimusongelmamme Juhanalan koulun yläkouluikäisiin, koska meillä ei ollut resursseja tutkia koko Joensuun alueen nuoria, tai edes yläkouluikäisiä. Juhanalan koulun valitsimme, koska se on toista opinnäytetyöntekijää maantieteellisesti lähellä, ja koulun opinto-ohjaaja oli kanssamme samassa kehittämissyöryssä. Yläkouluikäiset ja heidän vanhempansa olivat mielestämme hyvä kohdejoukko, koska

usein yläkouluikäiset ovat mielestämme jo taitavampia tietokoneen ja internetin käyttäjiä, kuin heidän vanhempansa, eivätkä vanhemmat enää voi valvoa nuorten tekemisiä niin paljoa, kuin esimerkiksi alakouluikäisten.

5 KOHDEJOUKOT

Opinnäytetyössämme oli kaksi kohdejoukkoa. Toisena kohdejoukkona olivat Juhanan koulun yläkouluikäiset oppilaat ja toisena kohdejoukkona heidän vanhempansa. Lähetimme koulun oppilaiden mukana kotiin lupalaput, joista tuli käydä ilmi saako lapsi osallistua kyselyyn ja onko vanhempi valmis vastaamaan kyselyyn. Lapusta kävi ilmi myös tahtooko vanhempi osallistua kirjallisena vai internetissä toteutettuun kyselyyn. Lupalaput toimitettiin 137 oppilaalle, joista 45 palautui (kts. Taulukko 1). Noin 67 prosenttia lupalapuista jäi siis matkan varrelle. Lupalapun palauttaneista oppilaista sai luvan vastata kyselyyn 43 oppilasta ja vanhemmista halukkaita osallistujia oli 25. Oppilailta vastauksia tuli 43, vanhemmilta 16, joista 5 kirjallisena (kts. Taulukko 2).

Kaikki oppilaat olivat 7.-9.-luokkalaisia ja vanhemmat ilmoittivat iäkseen 40-54-vuotta.

Taulukko 1. Lupalaput

	Määrä
Lupalappuja toimitettu	137
Lupalappuja palautui	33%

Taulukko 2. Kyselyyn osallistujat

	Lupa/halukkaat	Saadut vastaukset
Lapset	43	43
Vanhemmat	25	16

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

Toteutimme tutkimuksemme kyselyinä, joihin oppilaat vastasivat internetissä oppituntien aikana, opettajan läsnäollessa ja vanhemmat saivat valita haluavatko vastata kyselyyn kirjallisena vai internetissä. Sähköisen kyselyn toteuttamiseen käytimme internetissä toimivaa Webropol-sovellusta, jolla on helppo suunnitella ja toteuttaa www-kyselyjä. Emme halunneet tehdä kyselyämme sellaiseksi, johon voisi vastata vain internetissä, koska emme voineet olla varmoja, että jokaisella on mahdollisuus ja halu vastata kyselyyn sähköisenä.

Internet-kyselyt ovat yleistyneet, mutta ne sopivat kuitenkin vain sellaisiin tutkimuksiin, joiden kaikilla vastaajilla on mahdollisuus käyttää internettiä (Heikkilä 2008, 18). Valitsimme lomakekyselyn, koska meillä on paljon tutkittavia, joita on sekä yläkouluikäisiä, että vanhempia, eikä meillä olisi resursseja suorittaa tutkimustamme haastatteluina. Tutkimuslomake on tehokas menetelmä, jos tutkittavia on paljon (mt., 19). Tutkimuksemme kannalta meidän ei myöskään tarvitse kysellä paljon avoimia kysymyksiä, jolloin lomakekysely on toimiva.

Teimme erilliset kyselylomakkeet sekä yläkouluikäisille nuorille, että heidän vanhemmilleen (kts. LIITE 1 ja LIITE 2). Nuorten kyselyissä selvitimme, mitä nuoret internetissä yleisesti tekevät ja vanhempien kyselyissä, mitä he luulevat nuorten tekevän ja mikä heitä mahdollisesti mietityttää. Kun keräsimme tutkimusaineiston, pystyimme vertaamaan kyselyiden tuloksia ja pohtimaan mahdollisia eroja ja samankaltaisuuksia. Emme käsitelleet tutkimusaineistoja perheittäin, vaan yleistäen, esimerkiksi luokka-asteittain.

Kyselylomakkeissa käytimme lähinnä suljettuja eli vaihtoehtoja antavia kysymyksiä, joita kutsutaan myös strukturoiduksi kysymyksiksi. Strukturoidut kysymykset ovat hyviä silloin, kun vastausvaihtoehdot tiedetään etukäteen ja niitä on rajallisesti. Kyselylomakkeissa oli sekä kysymyksiä joihin pystyi vastaamaan vain yhden vastausvaihtoehdon että monivalintakysymyksiä. Suljettujen kysymysten etuja ovat vastaamisen

nopeus sekä tulosten tilastollisen käsittelyn helppous. Niiden haittoja ovat esimerkiksi se, että kysymyksiin voidaan vastata harkitsematta, vaihtoehdot ja niiden järjestys voi johdatella vastaajaa, jokin vaihtoehto voi puuttua sekä se, että mikäli luokittelussa on epäonnistuttu, on sitä jälkikäteen vaikea korjata. Vanhempien kyselyssä oli mukana myös kaksi avointa kysymystä, joilla pyrimme saamaan selville mikä vanhempia eniten mietityttää lapsensa internetin käytössä, sekä mitä vanhemmat tahtoisivat koulun tai muun tahon tekevän liittyen lapsensa internetin käyttöön. Nämä kysymykset tahdoimme tehdä avoimina, koska meillä ei ollut valmiina selkeitä vastausvaihtoehtoja. (mt, 49-51.)

Tutkimuslomakkeiden alussa kyselimme vastaajan taustatietoja, sekä vanhempien kyselyssä myös heidän lapsensa taustatietoja. Oppilaiden kyselyssä taustatietojen jälkeen selvitimme onko oppilailla kotona käytettävissä internet-yhteyttä ja paljonko ja mihin aikaan he sitä yleensä käyttävät. Tämän jälkeen selvitimme, mitä oppilaat yleensä internetissä tekevät ja esimerkiksi sitä, mitä pikaviestiohjelmia he käyttävät. Selvitimme myös kenen kanssa oppilaat internetissä keskustelivat. Tämän jälkeen tahdoimme tietää, mistä oppilaat saavat tietoa internetistä ja sen käytöstä, kenen kanssa he internetin käytöstä juttelevat ja rajoitetaanko heidän internetin käyttöönsä. Lopuksi kysyimme vielä, ovatko oppilaat käyneet sivustoilla tai katsoneet materiaalia, joka on kiellettyä alle 18-vuotiailta, sekä pyysimme oppilaita arvioimaan, kuinka hyvin heidän vanhempansa tietävät heidän internetin käytöstään.

Vanhempien kyselyssä, taustatietojen jälkeen, selvitimme onko vanhempien taloudessa tietokonetta, jossa on internet-yhteys ja sitä, kuka tietokoneiden päivityksestä ja tietoturvasta huolehtii. Sen jälkeen kyselimme vanhemmilta heidän omasta internetin käytöstään, sekä siitä ovatko he keskustelleet lapsensa kanssa internetin käytöstä. Näiden tietojen jälkeen pyysimme vanhempia arvioimaan, kuinka paljon ja mihin aikaan heidän lapsensa käyttää internettiä ja mitä tämä siellä tekee. Kysyimme myös tietävätkö vanhemmat, kenen kanssa heidän lapsensa internetissä keskustelee. Seuraavaksi halusimme tietää rajoittavatko vanhemmat lastensa internetin käyttöä ja jos rajoittavat, kuinka. Kysyimme vanhemmilta myös, missä lapsi internettiä yleensä käyttää kotona ollessaan sekä sitä, kuinka hyvin vanhemmat arvioivat olevansa perillä siitä, mitä nuoret internetissä tekevät. Viimeiseksi tahdoimme tietää, millä tavoin vanhemmat haluaisivat saada tietoa nuorten netin käytöstä, mikä heitä eniten mieti-

tyttää lapsensa internetin käytössä, sekä mitä he tahtoisivat koulun tai muun tahon tekävän liittyen lapsensa internetin käyttöön.

7 ANALYSOINTIMENETELMÄT

Suurin osa kyselymme muuttujista oli luokittelu- eli nominaaliasteikollisia tai järjestys- eli ordinaaliasteikollisia. (Heikkilä 2008, 81-82.) Tämän vuoksi yleisin analysointimenetelmämme on ollut ristiintaulukointi, jolla voidaan selvittää kahden muuttuja välistä yhteyttä, eli sitä millä tavalla ne vaikuttavat toisiinsa (mt, 210). Joissain tapauksissa teimme ristiintaulukoinnin yhteydessä Khiin neliö-testin, jolla voidaan tutkia onko kahden muuttujan välillä tilastollisesti merkitsevää riippuvuutta (mt, 212). Koska suurin osa muuttujistamme oli luokittelu- ja järjestysasteikollisia ja vastaajia oli niin vähän, emme nähneet syytä käyttää muita analysointimenetelmiä. Tulosten havainnollistamiseen olemme käyttäneet pylväskuvioita.

8 LUOTETTAVUUS

Arvioimme tutkimuksemme luotettavuutta pohtimalla sen validiteettia ja reliabiliteettia. Validiteetilla kuvataan, onko onnistuttu tutkimaan sitä, mitä oli tarkoitus. Koska tutkimuksemme oli kyselytutkimus, validiteettiin vaikuttaa lähinnä se, kuinka onnistuneita kysymykset olivat. Uskoisimme, että tutkimuksemme tuloksiin on voinut eniten tuottaa vääristymää vastaajien kato, emmekä ole voineet selvittää millaisiin ryhmiin kato on kohdistunut. Validiteettiin vaikuttaa myös se, onnistuimmeko tekemään kysymykset ja vastausvaihtoehdot oikeanlaisiksi ja se, ovatko vastaajat tarkoituksellisesti kaunistelleet vastauksiaan. Tutkimuksemme reliabiliteettiin vaikuttaa esimerkiksi se, ettemme kysyneet kyselylomakkeessa samoja asioita eri tavoilla. Kuitenkin mielestämme tutkimuksen voi tarvittaessa toistaa helposti. Reliabiliteettiin on voinut myös vaikuttaa se, jos joku on tarkoituksellisesti valehdellut tai vastannut ajattelematta. (Heikkilä 2008, 186-187.)

Suurin kato tutkimuksessamme tuli siinä vaiheessa, kun oppilaiden piti käyttää lupa-lappua kotonaan täytettävänä. Tässä vaiheessa 137 lapusta vain 45 palautui takaisin meidän käsiimme. Uskomme, että tähän on voinut vaikuttaa esimerkiksi se, että teimme kyselymme keväällä, jolloin oppilailla ei välttämättä ollut enää suurta kiinnostusta palauttaa lappuja. Lappujen palautumiseen on voinut vaikuttaa myös se, että jotkut opettajat ovat ehkä kyselleet lappujen perään enemmän kuin toiset. Joidenkin nuorten mielestä tutkimuksen aihe on voinut olla sellainen, etteivät he ole itse halunneet osallistua tutkimukseen, eivätkä ole myöskään halunneet vanhempiensa osallistuvan. Tätä katoa olisimme voineet välttää esimerkiksi tiedottamalla vanhempia muilla keinoin, kuin vain lastensa kautta. Uskomme, että luotettavuuteen vaikuttaa myös se, että annoimme vanhemmille mahdollisuuden vastata kyselyyn internetissä tai kirjallisesti. Näin ollen uskomme, että tietokoneen käyttämättömyys ei ole vaikuttanut tutkimukseen osallistumishalukkuuteen niin vahvasti, kuin se olisi voinut vaikuttaa, mikäli kyselyyn olisi voinut vastata vain internetissä.

9 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU

Tässä osiossa esitämme tutkimuksemme tuloksia siten, että ensin käsittelemme oppilaiden kyselyn tuloksia, sitten vanhempien kyselyn tuloksia ja lopuksi vertaamme niitä toisiinsa, jotta saisimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme.

9.1 Oppilaiden kyselyn tulokset

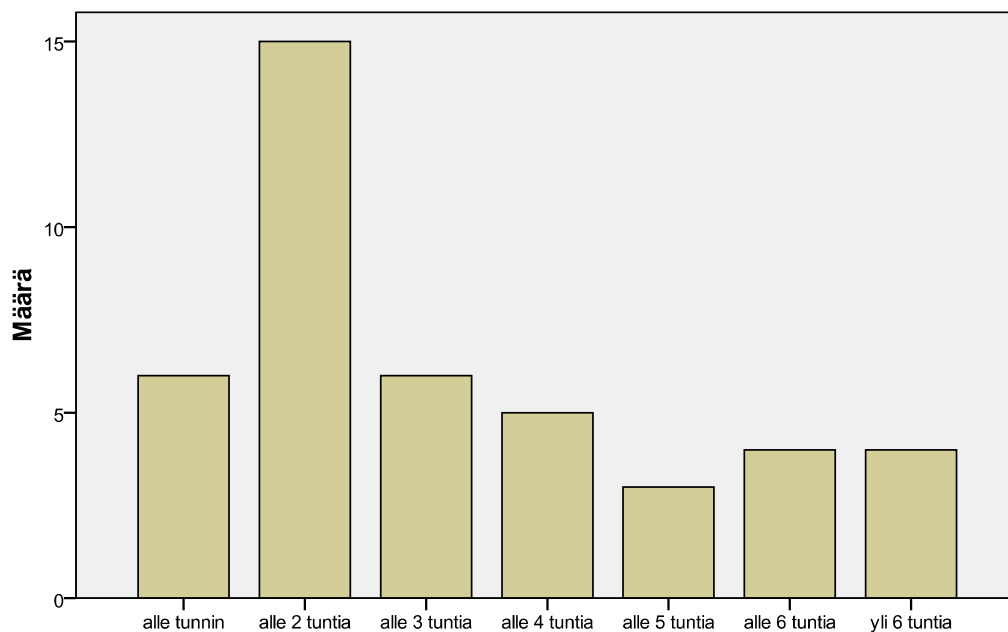
Oppilaiden kyselyyn vastasi 43 oppilasta, joista 7.luokalla oli 12 oppilasta, 8.luokalla 13 oppilasta ja 9.luokalla 18 oppilasta. Vastaaajista tyttöjä oli 21 ja poikia 22.

Taulukko 3. Oppilaiden iät ja sukupuolet

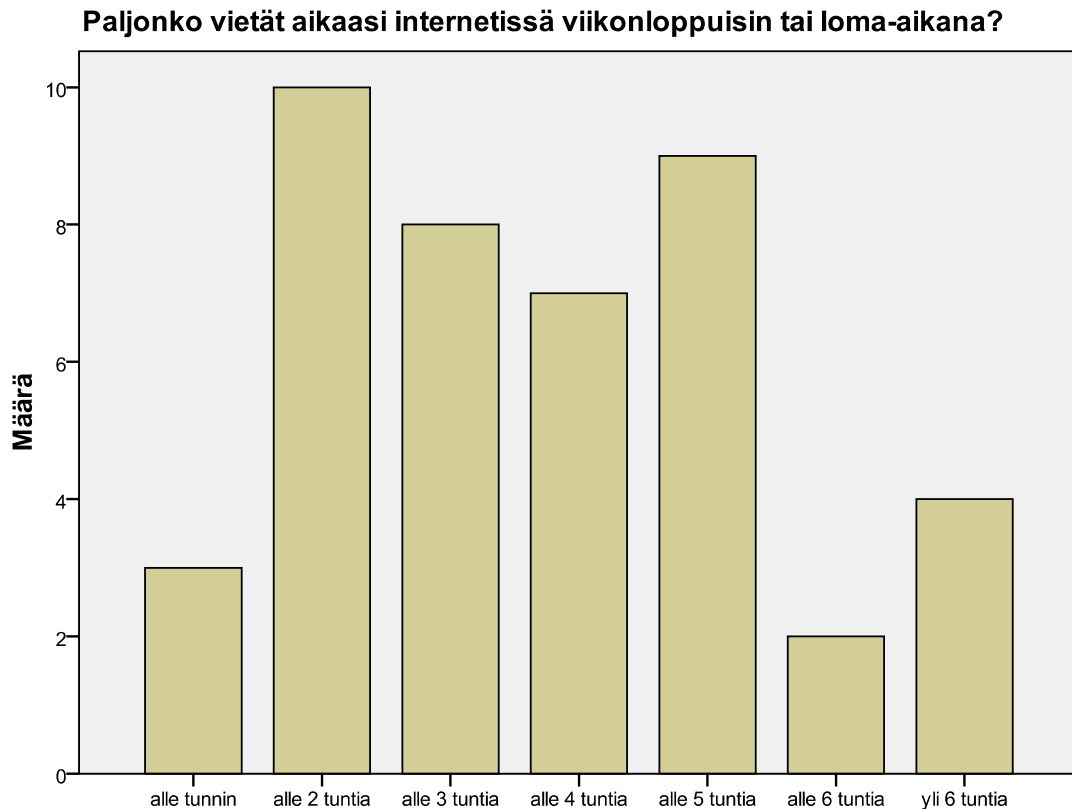
		Sukupuoli		Yhteensä
		nainen	mies	
Luokka-aste	7	5	7	12
	8	5	8	13
	9	11	7	18
Yhteensä		21	22	43

Suurimmalla osalla, noin 47 prosentilla, internet-yhteys oli kotona omassa huoneessa. Lähes puolet vastaajista käytti nettiä kouluviikon aikana alle kaksi tuntia päivässä. Kuitenkin noin yhdeksän prosenttia kertoi viettävänsä aikaa netissä yli kuusi tuntia päivässä myös kouluviikon aikana. Viikonloppuisin tai loma-aikana lähes puolet vastaajista käytti nettiä alle kolme tuntia päivässä. Sama noin yhdeksän prosentin määrä vastaajista käytti nettiä yli kuusi tuntia päivässä myös viikonloppuisin tai loma-aikana.

Paljonko vietät aikaasi internetissä kouluviikon aikana?

Kuva 1. Internetin käyttö kouluviikon aikana

Kuva 2. Internetin käyttö viikonloppuisin tai loma-aikana

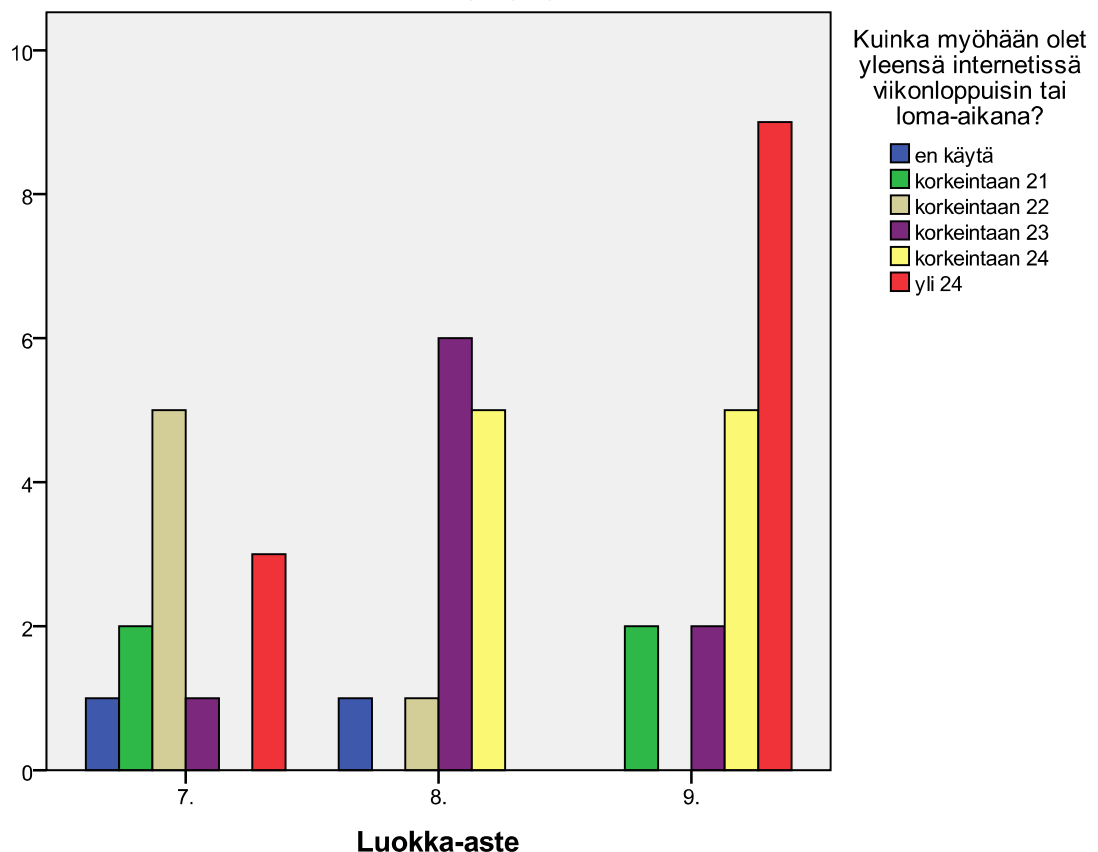
Noin 65 prosenttia vastaajista käytti nettiä kouluviikon aikana korkeintaan kello 22:een. Viikonloppuisin tai loma-aikana internetin käytön lopetti ennen ilta kymmentä vain noin 28 prosenttia vastaajista. Sama määrä vastaajista ilmoitti olevansa netissä viikonloppuisin tai loma-aikana yli kello 24:ään. Sukupuolella ei vaikuta olevan merkitystä internetin käyttöaikoihin, mutta luokka-aste näyttäisi vaikuttavan siten, että yläkoulun ylemmillä luokilla olevat oppilaat käyttävät internettiä enemmän, kuin alemmillä luokilla olevat. Tähän johtopäätökseen tulimme vertaillessamme pylväsdiagrammeja ja käyttäessämme Khiin neliö -testiä. Khiin neliö -testin ehdot eivät kuitenkaan täytyneet, sillä liian monessa solussa oli pieniä arvoja. Näin ollen tulos ei ole yleistettävissä perusjoukkoon, mutta käytämme tuloksia ohjeellisina. Tarkastellessamme luokka-asteen vaikutusta internetin käyttöaikoihin viikonloppuisin ja loma-aikana saimme merkitsevyytasoksi 0,001 (kts. taulukko 4), jolloin 0,1% todennäköisyys, että tulos johtuisi sattumasta (Määttä 2009).

Taulukko 4. Khiin neliö-testi luokka-asteen vaikutuksesta internetin käyttöaikoihin viikonloppuisin ja loma-aikana

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	29,644 ^a	10	,001
Likelihood Ratio	36,724	10	,000
Linear-by-Linear Association	8,186	1	,004
N of Valid Cases	43		

a. 17 cells (94,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,56.

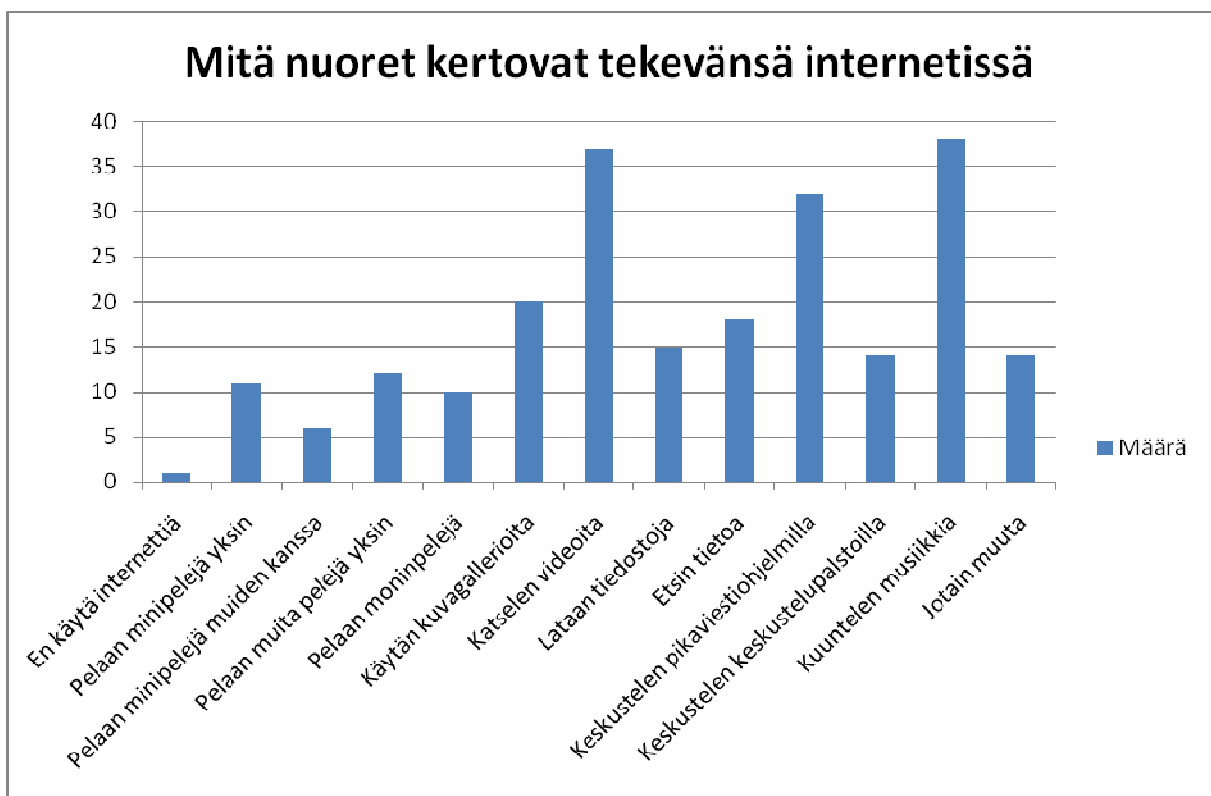
Kuinka luokka-aste vaikuttaa internetin käyttöaikoihin viikonloppuisin ja loma-aikana?

Kuva 3. Luokka-asteen vaikutus internetin käyttöaikoihin viikonloppuisin ja loma-aikana

Mitä nuoret sitten siellä netissä tekevät? Kyselyn tulosten mukaan suurin yksittäinen netin käyttötarkoitus, noin 88 prosentilla vastaajista, oli musiikin kuuntelu. Lähes yhtä

suuren suosion, 86 prosenttia, sai videoiden katselu. Kolmas yli puolet vastaajista kattava vastaus oli pikaviestiohjelmien käyttäminen ja valtaosa heistä ilmoitti käyttävänsä MSN Messengeriä. Yli 45 prosenttia vastaajista ilmoitti käyttävänsä internetissä yleensä kuvagallerioita, mutta noin 60 prosentilla vastaajista oli kuvia jossain kuvagalleriassa. Tytöillä oli selvästi useammin kuvia kuvagallerioissa kuin pojilla. Noin 64 prosentilla pojista ei ollut kuvia missään kuvagallerioissa, kun taas tytöillä vastaava prosenttimäärä oli noin 14 prosenttia. Luokka-asteella ei vaikuttanut olevan merkitystä kuvagallerioitten käyttöön.

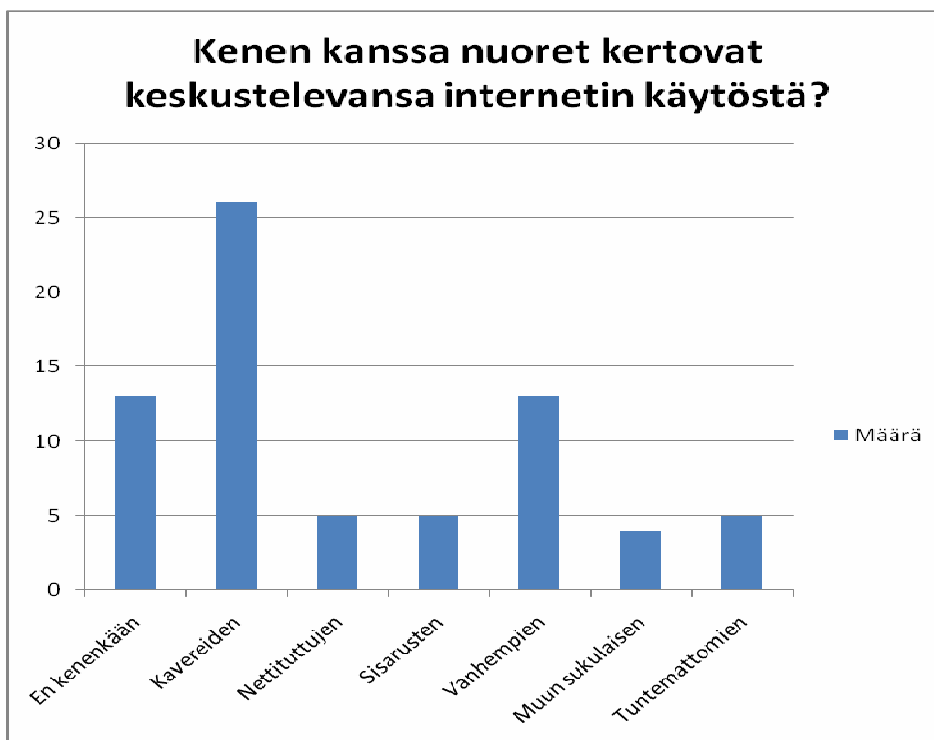
Kuva 4. Internetin käyttötarkoitukset

Noin 90 prosenttia vastaajista kertoi keskustelevänsä netissä kavereidensa kanssa ja lähes 33 prosenttia sanoi keskustelevänsä netissä tuntemattomien kanssa.

Kuva 5. Nuorten keskustelukumppanit internetissä

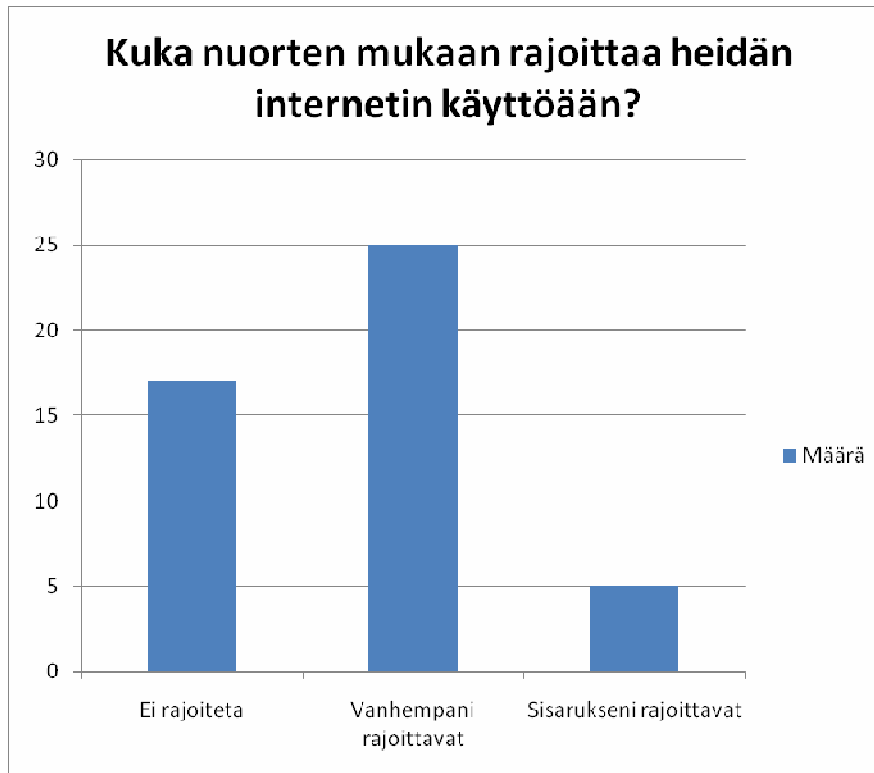
Internetin käytöstä yli 60 prosenttia kertoi juttelelevansa kavereidensa kanssa, mutta lähes kolmannes vastaajista vastasi, ettei keskustele netin käytöstä kenenkään kanssa.

Kuva 6. Nuorten keskustelukumppanit internetin käytöstä

Tietoa internetistä ja sen käytöstä vastaajista yli puolet ilmoitti saavansa kavereilta. Internetistä tietoa kertoi saavansa lähes 45 prosenttia vastaajista. Noin kolmannes kertoi saavansa tietoa internetistä ja sen käytöstä vanhemmiltaan.

Kun kysyimme internetin käytön rajoituksista, noin 58 prosenttia ilmoitti vanhempiensa rajoittavan heidän netin käyttöönsä. Kuitenkin lähes 40 prosenttia vastasivat, ettei heidän internetin käyttöönsä rajoiteta.

Kuva 7. Internetin käytön rajoittaminen

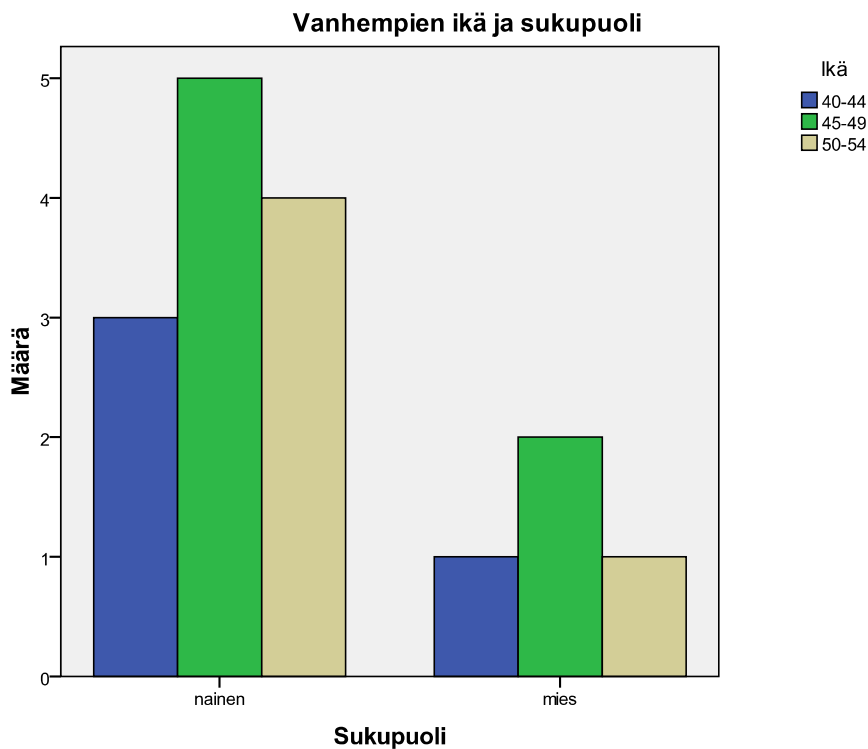
Alle 18-vuotialta kiellettyä materiaalia oli tarkoituksellisesti katsonut noin 28 prosenttia vastaajista. Lähes puolet vastasi, ettei ole nähnyt mitään alle 18-vuotialta kiellettyä materiaalia edes vahingossa. Yli kolmannes kertoi vanhempiansa tietävän suurin piirtein mitä he internetissä tekevät.

9.2 Vanhempien kysely

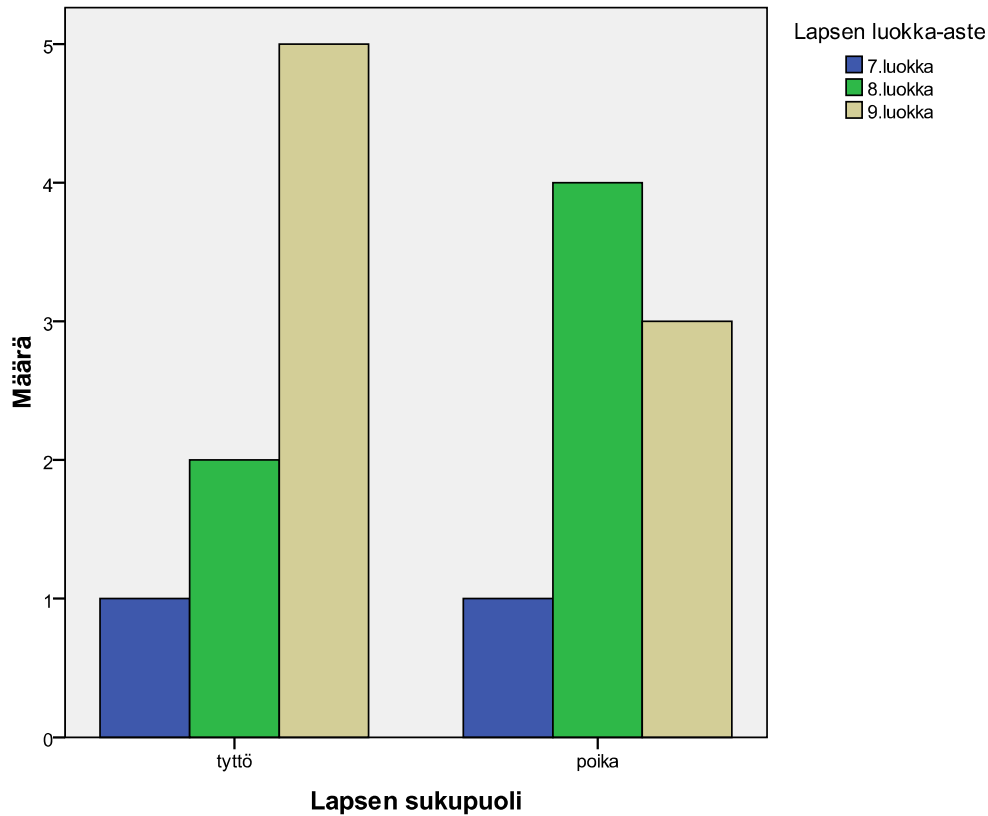
Tutkimukseemme osallistui 16 vanhempaa, jotka olivat 40–54-vuotiaita ja heistä vain neljäsosa oli miehiä. Puolet vastaajista oli yhdeksäsluokkalaisten vanhempia. Tähän saattoi vaikuttaa osaltaan se, että mikäli vastaajalla on useampia lapsia Juhanalan koulussa, pyysimme häntä vastaamaan kysymykseen vanhimman Juhanalan koulua käyvän lapsensa mukaan. Vastaajien lapsista tasan puolet olivat poikia ja puolet tyttöjä.

Taulukko 5. Vanhempien iät ja sukupuolet

		Ikä			Yhteensä
		40-44	45-49	50-54	
Sukupuoli	nainen	3	5	4	12
	mies	1	2	1	4
Yhteensä		4	7	5	16

Kuva 8. Vanhempien iät ja sukupuolet

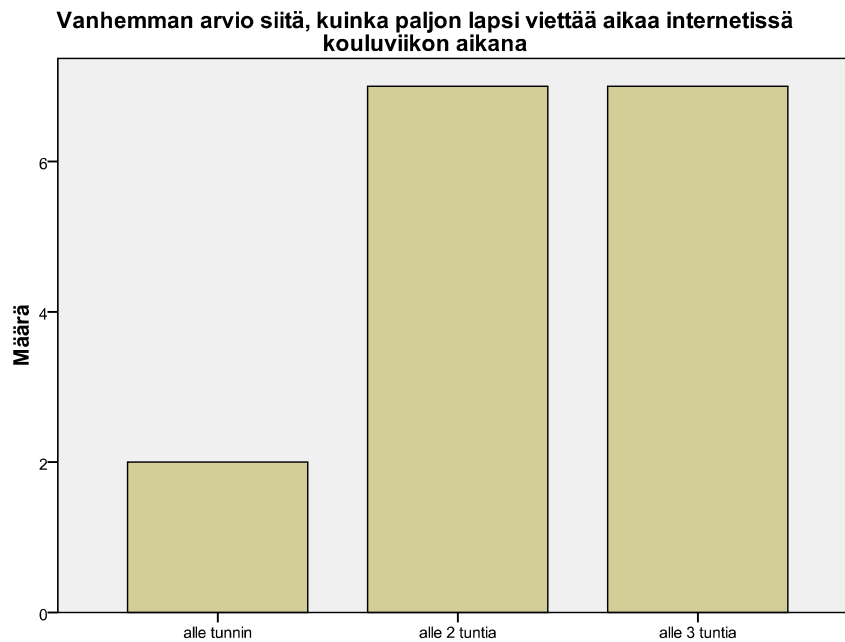
Kuva 9. Vastanneiden vanhempien lasten iät ja sukupuolet

Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta kaikki ilmoittivat, että ovat keskustelleet netin käytöstä lapsensa kanssa. 75 prosenttia vastaajista arvioivat tietävänsä erittäin tai melko hyvin mitä heidän lapsensa internetissä tekee.

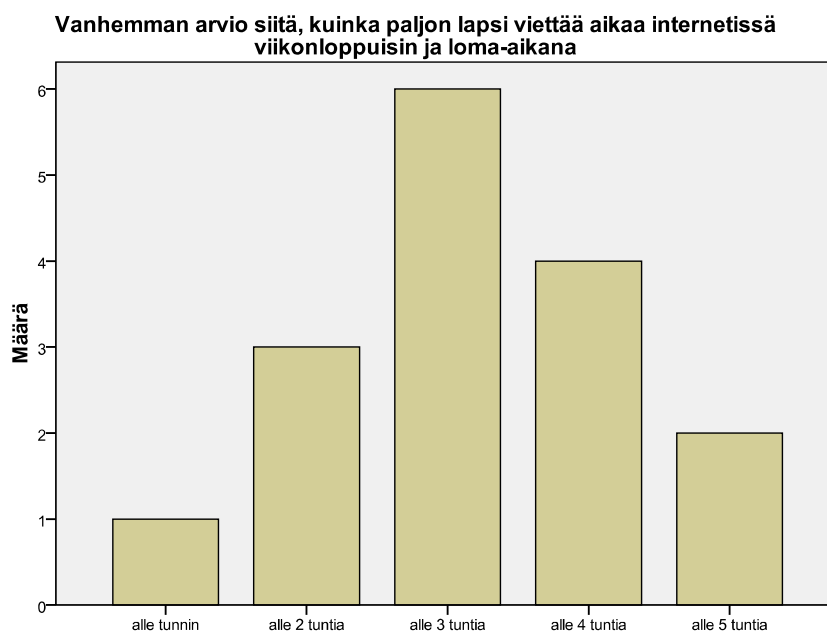
Kaikkien vastaajien taloudesta löytyi internet-yhteydellä varustettu tietokone. Yli 80 prosenttia vastaajista kertoi, että vanhemmat vastaavat tietokoneiden päivityksestä ja tietoturvasta.

Halusimme selvittää kyselyssämme myös sitä, onko vanhempien omalla netin käytöllä vaikutusta siihen, kuinka hyvin he ovat perillä lastensa netin käytöstä. Tulostemme mukaan tällä ei kuitenkaan näyttäisi olevan merkitystä. Yli puolet vastaajista kertoi viettävänsä aikaa internetissä arkisin alle tunnin päivässä ja viikonloppuisin tai loma-aikana yli 81 prosenttia kertoi käyttävänsä nettiä alle kaksi tuntia päivässä.

Kaikki vanhemmat arvioivat lapsensa viettävän aikaansa internetissä kouluviikon aikana alle kolme tuntia päivässä. Enemmistö arvioi lapsensa olevan internetissä alle kolme tuntia päivässä myös viikonloppuisin tai loma-aikana.

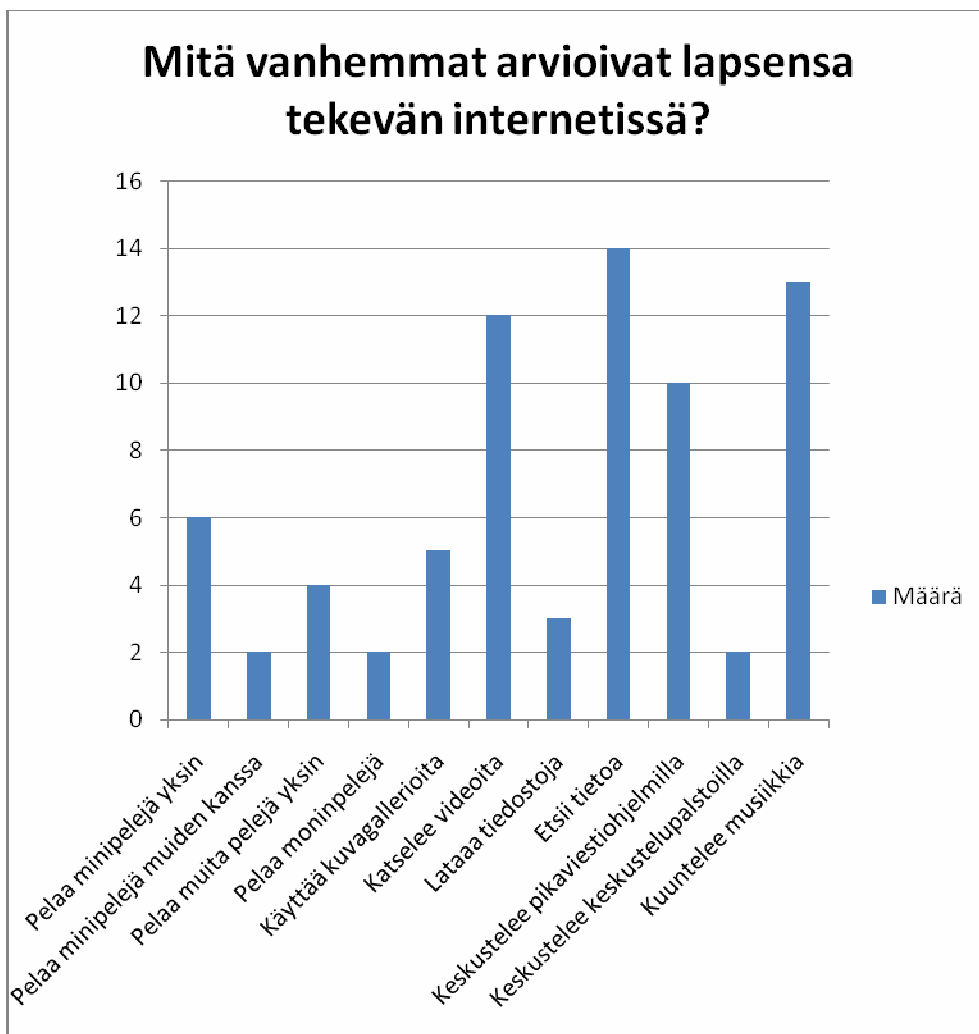
Kuva 10. Vanhempien arviot lastensa netin käytöstä arkisin

Kuva 11. Vanhempien arviot lastensa netin käytöstä viikonloppuisin ja loma-aikana

Kolme neljäsosaa vanhemmista arvioi lapsensa olevan kouluviikolla netissä korkeintaan kello 22:een. Sama määrä vastaajista arvioi lapsensa olevan internetissä viikonloppuisin tai loma-aikaan korkeintaan kello 23:een.

Lähes 90 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että heidän lapsensa etsii netistä tietoa. Yli 80 prosenttia vastasi lapsensa kuuntelevan netissä musiikkia ja 75 prosenttia ilmoitti lapsensa katsovan netissä videoita. Kukaan ei vastannut, ettei tiedä mitä heidän lapsensa tekee internetissä.

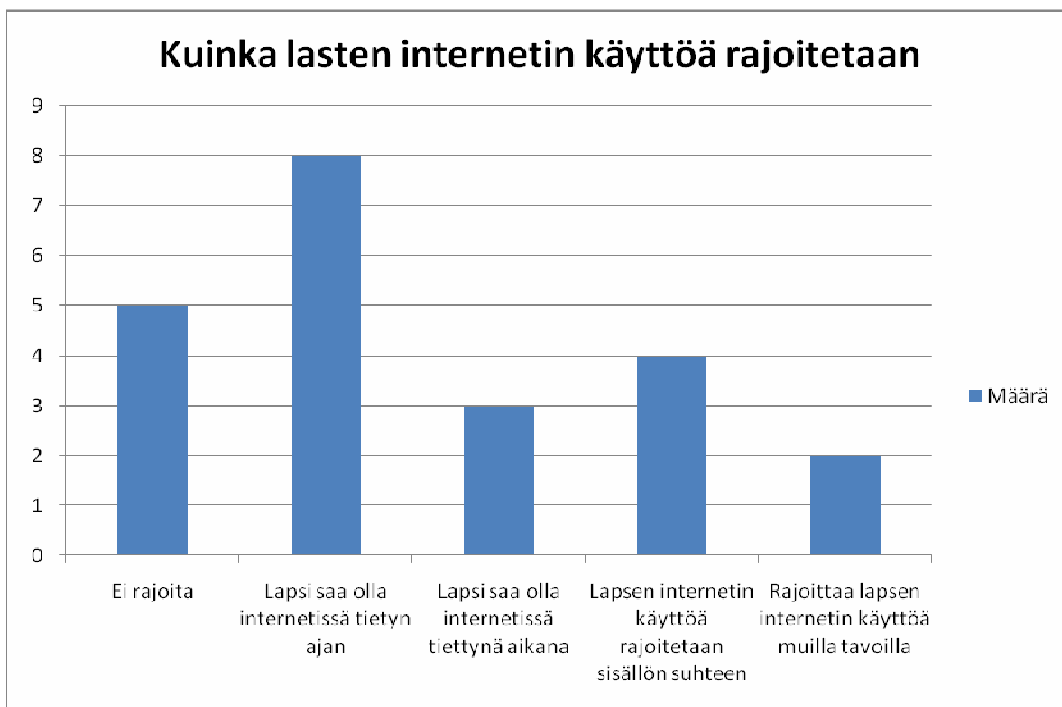

Kuva 12. Vanhempien arviot lastensa nettitekemisistä

Yli puolet ilmoitti tietävänsä, että heidän lapsellaan on kuvia jossakin kuvagalleriassa. Yli 80 prosenttia ajatteli lapsensa keskustelevan internetissä kavereidensa kanssa. Vain yksi vastaajista vastasi lapsensa keskustelevan netissä tuntemattomien kanssa.

Puolet vastaajista ilmoitti, etteivät he tiedä onko heidän lapsensa katsonut netissä alle 18-vuotiailta kiellettyä materiaalia.

50 prosenttia vastaajista ilmoitti rajoittavansa lapsensa internetin kokonaiskäyttöaika, mutta yli 30 prosenttia ilmoitti, ettei rajoita netin käyttöä lainkaan.

Kuva 13. Vanhempien tavat rajoittaa lastensa internetin käyttöä

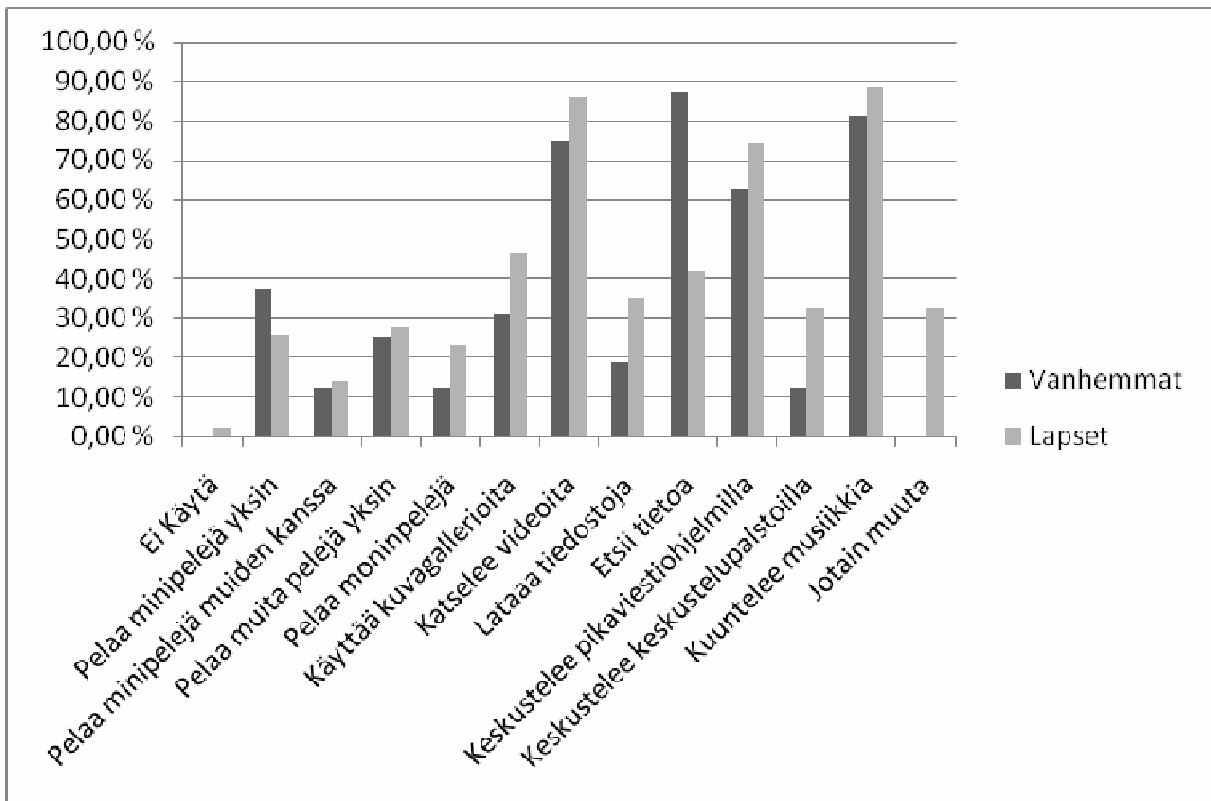
Viimeisenä tahdoimme avoimien kysymysten avulla selvittää, mikä vanhempia eniten mietityttää nuorten internetin käytössä ja mitä he tahtoisivat koulun tai jonkun muun tahon tekävän liittyen heidän lapsensa internetin käyttöön. Vanhempien vastaukset erosivat melko paljon toisistaan. Osa ilmoitti, ettei mikään nuoren netin käytössä mietityttä, osa oli huolissaan nuorten mediakriittisyydestä ja osa oli huolissaan asioista, joita nuorten eteen voi internetissä tulla. Suuri osa vanhemmista oli sitä mieltä, että internetistä ja sen käytöstä tulisi tiedottaa enemmän, mutta osa oli sitä mieltä, että sen pitäisi tulla koululta ja osa sitä mieltä, että koululla ei ole siihen mahdollisuuksia. Joka tapauksessa tiedotusta tulisi olla.

9.3 Tulosten vertailu

Tässä luvussa vertailemme oppilaiden ja vanhempien kyselyiden tuloksia siten, että oppilaiden nettikäyttäytymistä verrataan vanhempien arvioihin.

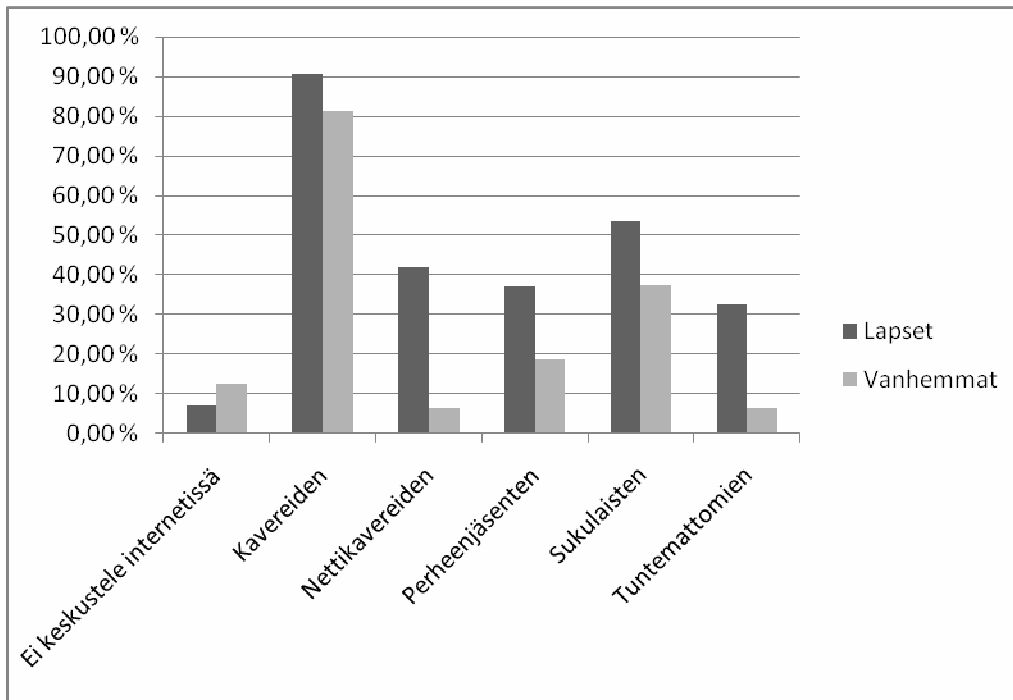
Kaikki vanhemmat arvioivat lapsensa viettävän aikaa netissä kouluviikon aikana alle kolme tuntia, kun taas oppilaiden vastaukset kysymykseen olivat paljon hajaantuneemmat. Vaikka noin 62 prosenttia vastaajista olikin vastannut viettävänsä aikaa netissä kouluviikon aikana alle kolme tuntia, niin kuitenkin melkein 20 prosenttia vastaajista ilmoitti olevansa netissä yli viisi tuntia päivässä myös kouluviikon aikana. Kun kysyimme internetissä käytettyä aikaa viikonloppuisin tai loma-aikana olivat vanhempien arviot lähempänä oppilaiden vastauksia, mutta siinäkin vanhemmat arvioivat lastensa käyttävän internetiä vähemmän, kuin oppilaiden vastaukset antoivat olettaa. Kysymykseemme siitä, kuinka myöhään nuoret internetissä kouluviikon aikana ovat, vanhempien arviot vastasivat melko hyvin oppilaiden vastauksia. Sama kysymys koskien viikonloppuja ja loma-aikaa aiheutti jo suurempaa hajontaa ja vanhemmista kolme neljäsosaa oli sitä mieltä, että lapsi lopettaa netin käyttönsä viimeistään kello 23, kun taas oppilaiden kyselyssä vain vajaa 50 prosenttia ilmoitti lopettavansa netin käytön ennen kello 23:a. Itse asiassa oppilasta noin 30 prosenttia kertoi olevansa netissä yli puoleen yöhön, kun taas vanhemmista niin arvioi ainoastaan yksi vastaaja.

Vanhemmat olivat mielestämme melko hyvin perillä siitä, mitä nuoret internetissä tekevät, mutta pohdinnan arvoisia eroavaisuuksiakin löytyi. Vanhemmista noin 88 prosenttia oletti, että nuoret käyttävät internetiä tiedon etsimiseen. Oppilaiden kyselyn mukaan vajaa 42 prosenttia etsii netistä tietoa. Sekä vanhempien, että oppilaiden kyselyjen tulokset olivat samansuuntaisia pikaviestimien käytön, musiikin kuuntelun ja videoiden katselun suhteen. Suurimmat erot kyselyiden välillä koskivat keskustelupalstoja ja tiedostojen lataamista. Molemmissa tapauksissa vanhemmat aliarvioivat selvästi niiden suosion. Vanhemmat olivat tulosten mukaan hyvin perillä siitä, onko heidän lapsellaan kuvia jossain kuvagalleriassa. Molempien kyselyiden mukaan noin 60 prosentilla nuorista on kuvia ainakin yhdessä kuvagalleriassa.

Kuva 14. Mitä nuoret tekevät netissä ja vanhempien arviot siitä

Seuraavat kysymyksemme käsittelivät pikaviestiohjelmiä ja internetissä keskustelua yleensä. Vanhemmat olivat hyvin tietoisia siitä, että nuoret käyttävät paljon ”meseä” eli MSN messengeriä, sen sijaan muiden pikaviestiohjelmien käyttö tai olemassaolo ei ehkä ollut heille niin tuttua. Olimme erotelleet vastausvaihtoehdoiksi oppilaille Trillianin, mesen, ICQ:n, Skype ja IRC-ohjelmat ja vanhemmille muuten samat, mutta ilman Trilliania. Siitäkin huolimatta oppilaiden kyselyyn vastanneista lähes 20 prosenttia ilmoitti käyttävänsä vielä jotain muuta pikaviestiohjelmaa, kun vanhempien kyselyyn vastanneista kukaan ei ollut tietoinen minkään muiden pikaviestiohjelmien käytöstä. Kun kysyimme, kenen kanssa internetin välityksellä keskustellaan, olivat molemmat osapuolet vastanneet eniten kohtaan ”kavereiden kanssa”. Kysymyksessä eniten eroja oli kohdissa ”nettikavereiden kanssa” ja ”tuntemattomien kanssa”. Vanhemmista vain yksi vastaaja uskoi lapsensa keskustelevan netissä nettikavereiden tai tuntemattomien kanssa. Oppilaista taas noin 42 prosenttia ilmoitti keskustelewansa netissä ”nettikavereiden kanssa” ja noin 33 prosenttia ”tuntemattomien kanssa”.

Kuva 15. Oppilaiden keskustelukumppanit internetissä ja vanhempien arviot siitä

Kun kysimme oppilailta, kenen kanssa he keskustelevat internetin käytöstä, vastasi yli 60 prosenttia keskustelewansa internetin käytöstä kavereiden kanssa. Kukaan lapsista ei ilmoittanut keskustelewansa netin käytöstä opettajan, asiantuntijan tai muun tutun aikuisen kanssa ja vain alle kolmasosa ilmoitti keskustelewansa netin käytöstä vanhempiensa kanssa. Kuitenkin noin 90 prosenttia oppilaiden kyselyyn vastanneista ilmoitti vanhempiensa tietävän tai tietävän suurin piirtein, mitä he internetissä tekevät. Tämä vastaa kohtuullisen hyvin myös vanhempien kyselyn tuloksia, jossa 75 prosenttia arvioi olevansa erittäin tai melko hyvin perillä siitä, mitä oma lapsi internetissä tekee. Yli 90 prosenttia vanhemmista myös ilmoitti keskustellewansa lapsensa kanssa internetin käytöstä. Kysyessämme mistä oppilaat saavat tietonsa internetistä ja sen käytöstä yli 50 prosenttia vastasi saavansa tietoa kavereilta. Yli 40 prosenttia ilmoitti saavansa tietoa internetistä ja yli 30 prosenttia vanhemmilta sekä lehdistä tai muusta mediasta.

Seuraavaksi kysimme internetin käytön rajoittamisesta ja sen tavoista. Lähes 60 prosenttia oppilaista kertoi vanhempiensa rajoittavan netin käyttöä ja lähes 12 prosenttia ilmoitti sisarustensa rajoittavan heidän internetin käyttöään. Lähes 40 prosenttia oppilaista kuitenkin ilmoitti, ettei heidän internetin käyttöään rajoita kukaan. Myös

30 prosenttia vanhemmista ilmoitti, ettei rajoita lapsensa internetin käyttöä mitenkään. Vanhempien puolelta suosituin rajoituskeino oli internetissä käytettävän ajan rajoittaminen. Muita keinoja olivat esimerkiksi internetin käytön salliminen vain tiettyyn aikaan ja käytettävän sisällön rajoittaminen. Toki on olemassa se mahdollisuus, että juuri vastanneiden vanhempien lapset käyttävät tietokonetta vähemmän, ja kuten heidän vanhempansa olettavat, mutta todennäköisyys tähän on hyvin pieni. Emme voi kuitenkaan tarkastaa, onko tilanne todellisuudessa tämä, sillä emme pysty yhdistämään kyselyyn vastanneita oppilaita heidän vanhempiaan.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksemme tehtävänä oli selvittää, mitä Juhalan koulun yläkouluiikäiset oppilaat tekevät internetissä, kuinka paljon heidän vanhempansa nuorten netin käytöstä tietävät ja kuinka hyvin tiedot vastaavat todellisuutta. Tutkimuksen tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä, johtuen etenkin vanhempien kyselyyn vastanneiden vähäisestä määrästä. Kuitenkin jotain suuntaa antavia johtopäätöksiä tutkimuksen tuloksista voidaan tehdä. Tutkimuksemme tulosten mukaan vanhemmat aliarvioivat internetissä vietetyn ajan pituutta, mutta olivat melko hyvin selvillä siitä, mitä internetissä tehdään.

Tutkimuksemme mukaan nuoret käyttävät eniten internetiä yhteydenpitoon, esimerkiksi pikaviestimien, keskustelupalstojen ja kuvagallerioiden kautta. Samansuuntaisia tuloksia antoi myös Lapsen Ääni-kysely (2006). Uskoisimme, että keskustelu tuntemattomien ja nettituttujen kanssa, ilman että vanhemmat siitä tietävät ovat eräänlaista identiteetin etsimistä ja irtiottoa vanhemmista. Samoin uskoisimme olevan alle 18-vuotiailta kielletyn materiaalin katsomisen kanssa. (vrt. Salokoski ym. 2007, 23.) Uskoisimme, että vanhemmat eivät tiedä lastensa nettitutuista, sillä heillä ei välttämättä ole omaa kokemusta netin sosiaalisesta luonteesta (vrt. Tietoturvakoulu 2010b).

Mielestämme vanhemmat eivät ole tarpeeksi selvillä siitä, mitä ja milloin heidän lapsensa internetissä tekee. Vielä huolestuttavammaksi tämän tekee se, että vanhemmat luulevat tietävänsä enemmän, kuin todellisuudessa tietävätkään. Osa vanhem-

mista myös ilmoitti, ettei mikään nuorten internetin käytössä mietitytä, eikä lisätietoa edes haluta. Vanhemmat kuitenkin ajattelevat usein, että juuri heidän lapsensa kykenee toimimaan internetissä muita ikätovereitaan paremmin. (vrt. Salokoski ym. 2007, 140-141.) Tutkimuksemme mukaan vanhemmat aliarvioivat myös tiedostojen lataamisen suosion nuorten keskuudessa. Samansuuntainen tulos oli myös Nortonin raportissa. (Symantec 2010.)

11 POHDINTA

Lopuksi kerromme asioita, jotka meitä jäivät mietityttämään opinnäytetyömme työstämisen aikana. Joihinkin pystymme pohdiskelemalla tarjoamaan järkevän vastauksen, mutta osa asioista jää hiukan auki.

Ensimmäinen tutkimustyötämme kohdannut ongelma oli se, etteivät kaikki oppilaille jaetut lupalaput palautuneet lainkaan ja osa niistä palautui myöhässä. Osaltaan siihen on voinut vaikuttaa se, että toteutimme kyselymme niin lähellä koulun kesäloman alkua, ettei kaikilla ollut välttämättä motivaatiota viedä lappuja kotiin tai palauttaa niitä koululle. Mietimme myös vaikuttiko lappujen palautumiseen melko kireä aikataulu, vaikka palautuspäivää siirsimmekin vielä viikolla eteenpäin. Toinen lupalappuja koskenut ongelmamme oli se, ettemme saaneet kaikkien käsialasta selvää, ja näin ollen kaikkien sähköpostit eivät menneet perille. Yksittäisiä lupalappuja oli myös täytetty väärin, joten jouduimme tulkitsemaan vastauksia itse. Osa vanhemmista halusi kyselyn kirjallisena, jolloin kysely annettiin oppilaalle toimitettavaksi kotiin ja oppilaan tuli se toimittaa myös takaisin koululle. Tässä vaiheessa hävisi vielä kolme kyselylomaketta. Uskoisimme, että vanhemmat, jotka kyselyyn vastasivat voivat olla valikoituneita siten, että kyselyyn vastanneilla vanhemmilla saattoi olla enemmän tietoa, mielenkiintoa ja aikaa vastata kyselyyn, kuin kyselyyn vastaamatta jättäneillä. Olettaisimme myös, että äidit vastaavat kyselyihin useammin kuin isät, kuten tässäkin kyselyssä ja tällä voi olla vaikutusta tutkimuksemme tuloksiin. Lupalappujen kanssa pelatessamme opimme ainakin, kuinka lupalappuja ei kannata tehdä. Ensi kerralla osaamme tehdä ne huomattavasti paremmin.

Kyselyn tuloksiin on voinut valikoituneisuuden lisäksi vaikuttaa se, että pyysimme vanhempia vastaamaan vanhimman lapsensa mukaan, mikäli heillä oli useampia lapsia Juhanalan koulussa. Osaltaan tästä on voinut johtua se, että 9.luokkalaisten vanhempia oli puolet vanhempien kyselyyn vastanneista.

Kyselyn vastauksiin liittyen mietimme seuraavia asioita. Voivatko vanhempien ja oppilaiden vastausten erot liittyen tiedon etsintään johtua vanhempien ja oppilaiden erilaisista käsityksistä tiedon etsimisen suhteen. Mieltävätkö oppilaat tiedon etsimiseksi esimerkiksi normaalin googlen käytön tai wikipedian selaamisen, vai vain tiedon etsimisen esimerkiksi koulutehtäviä tai jotain muuta tärkeää asiaa varten? Myös musiikin kuuntelun suuri suosio hämmästytti meitä. Vaikka esimerkiksi Spotify onkin jo hyvin tunnettu palvelu, mietimme sekoittivatko molempien kyselyiden vastaajat tietokoneelta ja internetissä kuunnellun musiikin toisiinsa?

Mietimme myös, mistä voisi johtua se, että vanhemmat aliarvioivat lastensa keskustelun määrän nettikavereiden ja tuntemattomien kanssa. Pohdimme, voisiko osa erosta johtua siitä, etteivät vanhemmat ehkä ole ymmärtäneet missä kaikkialla internetissä keskusteluja käydään. Netin käyttäjät eivät kuitenkaan keskustele vain pikaviestiohjelmien välityksellä, vaan myös keskustelupalstoilla, pelien sisällä, kuvagallerioissa ja esimerkiksi Youtubessa. Näissä tapauksissa keskustelukumppanit ovat todennäköisemmin tuntemattomia, kuin pikaviestiohjelmien kautta keskustelussa.

Tutkimustulostemme pohjalta uskoisimme, että nuoret ovat paremmin selvillä internetin keskustelumahdollisuuksista, sillä ainakin 20 % oppilaista ilmoitti käyttävänsä pikaviestiohjelman, josta vanhempien kyselyyn vastanneet eivät olleet edes tietoisia.

Mietimme myös kyselyiden vastausten pohjalta sitä, millaiset valmiudet nuorilla on luotettavaan lähdekritiikkiin, varsinkin internetistä ja kavereilta saadun tiedon suhteen. Edellä mainituilta tahoilta voi kuitenkin saada myös virheellistä tietoa todenmukaisen tiedon ohessa.

Vastausten perusteella hämmästelimme myös sitä, että suuri osa oppilaista ja vanhemmista kertoi, ettei oppilaiden netinkäyttöä rajoiteta lainkaan. Mietimme myös sitä, että kun oppilaat vastasivat sisarustensa rajoittavan heidän internetin käyttöönsä, ra-

joittavatko he sitä ainoastaan siksi, että he joutuvat jakamaan tietokoneen vai onko rajoittaminen todellista huolehtimista ja rajojen asettelua.

Mielestämme tutkimuksemme tulosten mukaan asiaa tulisi tutkia lisää ja laajemmin ja vanhemmille tulisi tarjota lisää asiallista tietoa internetistä yleensä ja nuorten internetin käytöstä. Osaa vanhemmista tulisi myös herätellä kiinnostumaan lastensa nettitekemisistä. Suurin vastuu mediakasvatuksesta tulisi kuitenkin olla mielestämme kotona. Sitä varten vanhemmilla tulisi olla paremmat valmiudet toteuttaa mediakasvatusta. Mietimme myös, onko samanlainen sukupolvien välinen kuilu olemassa silloin, kun meidän sukupolvemme kasvattaa yläkouluikäisiä lapsia. Luulisimme lähtökohtien olevan paremmat, sillä olemme itse eläneet internetin sosiaalisessa maailmassa.

LÄHTEET

Aaltonen, Tiina 2009. Mediakasvatus suomalaisperheissä 2009. Viestintäviraston julkaisu 11/2009. Viitattu 6.9.2010

<http://www.ficora.fi/attachments/suomimq/5lqlAomQy/Mediakasvatusjulkaisu.pdf>

Buckingham, D. Moving Images. Understanding children's emotional responses to television. Manchester University Press, Guildford and King's Lynn, 1996.

Forsberg, Hannele & Pösö, Tarja 2001. Virtuaaliyhteisöllisyys ja langaton kommunikaatio - uhka ja mahdollisuus lapsille. Teoksessa Kangassalo, Marjatta & Suoranta, Juha (toim.) Lasten tietoyhteiskunta. Vammala: Tampere University Press, 193-206.

Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima oy.

Herkman, Juha 2001. Median monet funktiot lasten ja nuorten elämässä. Teoksessa Kangassalo, Marjatta & Suoranta, Juha (toim.) Lasten tietoyhteiskunta. Vammala: Tampere University Press, 60-71.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010a. HUMAK lyhyesti. Viitattu 1.9.2010

<http://www.humak.fi/humak/humak-lyhyesti>

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010b. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.9.2010 <http://www.humak.fi>

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010c. Opinto-opas 2010-2011. Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Joensuu, Mika 2007. Nuorten Internet-yhteisöt ja niiden merkitys nuorisotyön kannalta. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja D. Opinnäytetyöt 5, 2007.

Joensuun nuorisotoimi 2010a. Nuorisotoimi. Viitattu 1.9.2010

<http://www.ins.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kulttuuri/nuorisotoimi/index.htx>

Joensuun nuorisotoimi 2010b. Nuorisotyö Joensuussa. Viitattu 1.9.2010

<http://www.ins.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kulttuuri/nuorisotoimi/alkuteksti.htx>

Josna 2010. Esite. Viitattu 1.9.2010. http://www.josna.fi/media/Microsoft_Word_-_esite_marraskuu_2008.pdf

Kaipio, Kalevi & Murto, Kari 1988. Toimiva yhteisö (3. painos). Jyväskylä: Jyväskylän Koulutuskeskus Oy.

Kalake ry 2010a. Kalake ry. Viitattu 1.6.2010. <http://www.kalake.fi/etusivu/>

Kalake ry 2010b. Kalake ry:n perehdytyskansio.

Kalake ry 2010c. Kalake ry:n toimintakertomus 2008.

Kalake ry 2010d. Lasten kulttuuri. Viitattu 10.4.2010.

<http://www.kalake.fi/palvelut/lasten+kulttuuri/>

Kalake ry 2010e. Nuorisopalvelut. Viitattu 10.4.2010.

<http://www.kalake.fi/palvelut/nuorisopalvelut/>

Kalake ry 2010f. Yhdistys. Viitattu 10.4.2010. <http://www.kalake.fi/yhdistys/>

Kangas, Sonja & Lundvall, Anniina & Sintonen, Sara 2008. Lasten ja nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa. Viitattu 10.5.2010. <http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/fed104bda39eff78546089b887af911b/1273511691/application/pdf/6084451/P%C3%A4hkin%C3%A4nkuori%20lopullinen%20PDF.pdf>

Kotilainen, Sirkku 2007. Mediakulttuuri nuorisotyössä. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.). Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy, 139-154.

Kupiainen, Reijo 2009. Lasten mediasuhteet mediakasvatuksen kysymyksenä. Teoksessa Kotilainen, Sirkku (toim.). Suhteissa mediaan. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy, 167-183.

Kupiainen, Reijo & Sintonen, Sara & Suoranta, Juha 2007. Suomalaisen mediakasvatuksen vuosikymmenet. Teoksessa Kynäslahti, Heikki & Kupiainen, Reijo & Lehtonen, Miika (toim.). Näkökulmia mediakasvatukseen. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2007. 3-26. Viitattu 6.9.2010. <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-1-4.pdf>

Lastensuojelulaki (417/2007)

LATURI 2010a. Palvelut. Viitattu 1.9.2010. <http://www.laturi.eu/palvelut>

LATURI 2010b. Psykkisen hyvinvoinnin LATURI. Viitattu 1.9.2010. <http://www.laturi.eu/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2007. Tiedote ”Vanhemmat vasta heräilemässä net-tikasvatukseen”. Viitattu 8.9.2010.

http://www.mll.fi/ajankohtaista/tiedotteet_ja_uutiset/?x41088=1625129

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009. Digitaaliset pelit. Nuorten pelipaja ja kasvatta-jien kalvot. Kouluttajan opas. Viitattu 17.5.2010. <http://mll-fi->

[bin.directo.fi/@Bin/ceed361708cfe6b9020513be2d373c74/1274170778/application/pdf/11200975/digitaaliset%20pelit%20kouluttajan%20opas.pdf](http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/ceed361708cfe6b9020513be2d373c74/1274170778/application/pdf/11200975/digitaaliset%20pelit%20kouluttajan%20opas.pdf)

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010. Viisaasti verkossa. Opas vanhempainillan ja oppituntien vetäjälle. Viitattu 15.5.2010. <http://mll-fi->

[bin.directo.fi/@Bin/453357693db1556a3e0771545147896d/1274016386/application/pdf/3166112/vetajanopas.pdf](http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/453357693db1556a3e0771545147896d/1274016386/application/pdf/3166112/vetajanopas.pdf)

Matikainen, Janne 2001. Vuorovaikutus verkossa. Verkkopohjaiset oppimisympäristöt vuorovaikutuksen näyttämöinä. Helsingin yliopiston Tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia. Oppimateriaaleja 111.

Matikainen, Janne 2008. Verkko kasvattajana - Mitä aikuisen tulisi tietää ja ajatella verkosta? Helsinki: Yliopistopaino.

Mediakasvatusseura 2010. Mediakasvatus. Viitattu 9.4.2010.

<http://www.mediakasvatus.fi/mediakasvatus>

Microsoft 2009. Tiedote ” Suomalaisnuoret eivät kerro vanhemmilleen netin vaaratilanteista”. Viitattu 9.4.2010.

http://www.microsoft.com/finland/pr/press/nettikiusaaminen_100209.msp

Microsoft 2010. Tiedote ”Suomessa Euroopan nettifiksiimmat vanhemmat”. Viitattu

8.9.2010. <http://www.microsoft.com/finland/pr/press/nettifiksiimmat0210.msp>

Mänttari-Tikka, Ulla 2010. Joensuun Nuorisoverstas ry:n toimintasuunnitelma 2010.
Yleinen osa.

Määttä, Jukka 2009. Ristiintaulukointi (x2-testi). PowerPoint-esitys. 7.12.2009.

Oi fm 2010a. Oi fm – Joensuun seudun paikallisradio. Viitattu 1.9.2010.

<http://www.oifm.fi/>

Oi fm 2010b. HALUAN, HALUAN RADIOONI1. Viitattu 1.9.2010.

<http://www.oifm.fi/pages/71>

Pelastakaa lapset 2006. Lapsen ääni 2006: Netti liittää lapset toisiinsa. Viitattu
8.3.2007

http://www.pelastakaalapset.fi/nettivilje/lapsenaani2006/Lapsen_aani2006.pdf

Pelastakaa lapset 2008. Lapsen ääni kysely 2008. Raportti lasten netin käytöstä. Viitattu 11.3.2010

http://www.pelastakaalapset.fi/assets/files/nettivilje/kyselyt/Lapsen_aani2008.pdf

Peura, Juuso & Mikkola, Henna & Oinas, Merja-Maaria & Tuominen, Suvi 2006. Netin kuvagallerioiden ilot ja ongelmat. Viitattu 21.5. 2007. http://vanhemmat.mll.fi/lapsetjamedia/kuvagalleria_raportti.pdf

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä 2010. Koulutusalat Niittylahdessa. Viitattu

1.9.2010 <http://www.pkky.fi/Resource.phx/pkky/amo/niittylahti/opintolinjat.htm>

Salokoski, Tarja & Mustonen, Anu 2007. Median vaikutukset lapseen ja nuoriin - katsaus tutkimuksiin sekä kansainvälisiin mediakasvatuksen ja -sääntelyn käytäntöihin.

Mediakasvatusseuran julkaisuja 2/2007. Viitattu 6.9.2010

<http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-2-1.pdf>

Siitonen, Marko 2007. Social Interaction in Online Multiplayer Communities. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto: Viestintätieteiden laitos.

Symantec 2010. 2800 lasta kertoi mielipiteensä: internet ei ole vain pelejä ja hauskanpitoa. Viitattu 8.9.2010.

http://www.symantec.com/fi/fi/about/news/release/article.jsp?prid=20100615_01

Teatteri Satama 2010a. Etusivu. Viitattu 1.9.2010 <http://www.teatterisatama.net/>

Teatteri Satama 2010b. Ideologia. Viitattu 1.9.2010.

<http://www.teatterisatama.net/ideologia.html>

Tietoturvakoulu 2010a. Mese. Viitattu 15.5. 2010.

<http://www.tietoturvakoulu.fi/vanhemmille/kayttotapoja/mese.html>

Tietoturvakoulu 2010b. Nettikiusaaminen. Viitattu 15.5.2010.

<http://www.tietoturvakoulu.fi/vanhemmille/turvaaitsesiverkossa/nettikiusaaminen.html>

Tossavainen, Tommi 2008. Internet lasten ja nuorten elämässä. Selvitys pääkaupunkiseudun 10-18-vuotiaiden lasten ja nuorten elämästä Internetissä. Viitattu

9.4.2010. <http://www.ehkapa.fi/toinenelama/images/selvitys.pdf>

Tuominen, Suvi & Mustonen, Anu 2007. Tunteella ja järjellä nettiin – Internetissä tarvitaan uudenlaisia mediataitoja. Teoksessa Kynäslahti, Heikki & Kupiainen, Reijo & Lehtonen, Miika (toim.) 2007. Näkökulmia mediakasvatukseen. Mediakasvatus-

seuran julkaisuja 1/2007. 137-150. Viitattu 6.9.2010.

<http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-1-4.pdf>

Vesterinen, Olli 2007. Mediakasvatus oppilaitosinstituution yhte(nä)isenä alueena.

Teoksessa Kynäslahti, Heikki & Kupiainen, Reijo & Lehtonen, Miika (toim.). Näkökulmia mediakasvatukseen. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2007. 73-85. Viitattu 6.9.2010. <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-1-4.pdf>

Viestintävirasto 2007. Tietoturvapäivä 2007 -hanke: Nuoret luottavat nettiosaamisensa

<http://www.sttinfo.fi/pressrelease/detail.do?pressId=3464&type=opensearch&searchKey=a55b44d5-53a7-11df-8cb2-9fabe968e8e3&pageIndex=236&languageId=Finnish>

VYÖHYKE 2010a. Tavoitteet. Viitattu 13.7.2010.

<http://vyohyke.net/pages/tavoitteet.php>

VYÖHYKE 2010b. VYÖHYKE. Viitattu 13.7.2010. <http://vyohyke.net/>

VYÖHYKE 2010c. VYÖHYKE-esittely PowerPoint-esitys. Viitattu 1.9.2010.

http://vyohyke.net/media/vyohykemateriaali/Vyoehyke_esittely_vol2.ppt

VYÖHYKE 2010d. Pohjois-Karjan Opisto Ammattiopisto Niittylahti. Viitattu 1.9.2010.

<http://vyohyke.net/pages/toimijat/pkky-niittylahti.php>

VYÖHYKE 2010e. Teatteri Satama. Viitattu 1.9.2010.

<http://vyohyke.net/pages/toimijat/teatteri-satama.php>

VYÖHYKE 2010f. Nuorisoseura Matora. Viitattu 1.9.2010.

<http://vyohyke.net/pages/toimijat/matora.php>

Wired News 2003. Star Wars Kid Files Lawsuit. Viitattu 8.9.2010.

<http://www.wired.com/culture/lifestyle/news/2003/07/59757>

LIITTEET

Liite 1

Vanhempien kysely

Hei!

Opiskelemme Humanistisessa ammattikorkeakoulussa kansalaistoimintaa ja nuorisotyötä ja tutkimme opinnäytetyössämme Juhanalan yläkoulun oppilaiden netin käyttöä ja vanhempien tietoisuutta siitä. Tämän takia toivoisimme, että vastaisitte kyselyyn rehellisesti.

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Jos perheessänne on useampia lapsia Juhanalan koulun yläluokilla, vastatkaa vanhimman yläkouluikäisen lapsenne mukaan. Mikäli kyselyyn on vastaamassa useampi henkilö yhtä aikaa, toivomme että vastaatte vain toisen tiedoilla. Emme tarvitse, kuin yhden vastaukset perhettä kohden.

Toivomme, että tulevaisuudessa tutkimustuloksistamme on hyötyä ja niitä voidaan käyttää myös teidän hyväksenne.

Terveisin Petri Väänänen ja Sari Tikkanen

1) Millä luokka-asteella lapsenne on? (Jos teillä on useita yläkouluikäisiä lapsia Juhanalan koulussa, vastatkaa vanhimman lapsenne mukaan.)

7. luokalla

8. luokalla

9. luokalla

2) Lapsenne sukupuoli?

Tyttö

Poika

3) Minkä ikäinen olette?

Alle 30

30-39

40-44

45-49

50-54

55-59

60 tai yli

4) Vastaajan sukupuoli?

Mies

Nainen

5) Onko taloudessanne tietokone, jossa on internet-liittymä?

Ei ole

On, yksi

6) Kuka huolehtii tietokoneidenne päivityksestä ja tietoturvasta? (Voitte valita useita vaihtoehtoja.)

En tiedä

Ei kukaan

Vanhemmat

Lapsi tai lapset

Sukulainen tai muu tuttu

Joku muu

7) Paljonko vietät aikaasi internetissä arkisin?

En lainkaan

Alle tunnin päivässä

Alle 2 tuntia päivässä

Alle 3 tuntia päivässä

Alle 4 tuntia päivässä

Alle 5 tuntia päivässä

Alle 6 tuntia päivässä

Yli 6 tuntia päivässä

En halua vastata

8) Paljonko vietät aikaasi internetissä viikonloppuisin tai loma-aikana?

En lainkaan

En halua vastata

Alle 2 tuntia päivässä

Alle 3 tuntia päivässä

Alle 4 tuntia päivässä

Alle 5 tuntia päivässä

Alle 6 tuntia päivässä

Yli 6 tuntia päivässä

Alle tunnin päivässä

9) Oletteko keskustelleet lapsenne kanssa internetin käytöstä?

Olemme keskustelleet

Emme ole keskustelleet

10) Paljonko arvioitte, että lapsenne viettää aikaa internetissä kouluviikon aikana?

Ei lainkaan

Alle tunnin päivässä

Alle 2 tuntia päivässä

Alle 3 tuntia päivässä

Alle 4 tuntia päivässä

Alle 5 tuntia päivässä

Alle 6 tuntia päivässä

Yli 6 tuntia päivässä

11) Paljonko arvioitte, että lapsenne viettää aikaa internetissä viikonloppuisin ja loma-aikana?

Ei lainkaan

Alle 2 tuntia päivässä

Alle tunnin päivässä

Yli 6 tuntia päivässä

Alle 4 tuntia päivässä

Alle 5 tuntia päivässä

Alle 6 tuntia päivässä

Alle 3 tuntia päivässä

12) Kuinka myöhään arvioitte, että lapsenne on internetissä kouluviikon aikana?

Lapseni ei yleensä käytä internettiä

Korkeintaan klo 21:een

Korkeintaan klo 22:een

Korkeintaan klo 23:een

Korkeintaan klo 24:ään

Yli klo 24:ään

13) Kuinka myöhään arvioitte, että lapsenne on internetissä viikonloppuisin ja loma-aikana?

Lapseni ei yleensä käytä internettiä

Korkeintaan klo 21:een

Korkeintaan klo 22:een

Korkeintaan klo 23:een

Korkeintaan klo 24:ään

Yli klo 24:ään

14) Tiedättekö mitä lapsenne tekee internetissä? (Voitte valita useamman vaihtoehdon.)

En tiedä, mitä lapseni tekee internetissä

Lapseni ei käytä internettiä

Pelaa minipelejä yksin (esim. Miniclip, Aapeli..)

Pelaa minipelejä muiden kanssa (esim. Aapeli..)

Pelaa muita pelejä yksin

Pelaa moninpelejä

Käyttää kuvagallerioita

Katselee videoita (esim. YouTube..)

Lataa tiedostoja internetistä

Etsii tietoa

Keskustelee pikaviestiohjelmilla (esim. MSN Messenger, ICQ..)

Keskustelee keskustelupalstoilla (esim. Jatkoaika, Demi.fi..)

Kuuntelee musiikkia

Jotain muuta

15) Tiedättekö onko lapsellanne kuvia jossakin kuvagalleriassa?

En tiedä

Ei ole

On, yhdessä

On, useammassa

16) Tiedättekö käyttääkö lapsenne pikaviestiohjelmaa, jos käyttää niin mitä?

(Voitte valita useamman vaihtoehdon.)

En tiedä käyttääkö

Ei käytä

Käyttää, mutta en tiedä mitä

Käyttää MSN Messengeriä tai ICQ:ta

Käyttää Skypeä

Käyttää IRC-ohjelmaa (esim. mIRC)

Käyttää jotain muuta

17) Keskusteleeko lapsenne internetissä, jos keskustelee niin tiedättekö kenen kanssa? (Voitte valita useita vaihtoehtoja.)

En tiedä

Lapseni ei keskustele internetissä

Kavereidensa kanssa

Nettikavereidensa kanssa

Perheenjäsentensä kanssa

Sukulaistensa kanssa

Tuntemattomien kanssa

18) Rajoitatteko lapsenne internetin käyttöä, jos rajoitate niin kuinka? (Voitte valita useamman vaihtoehdon.)

En rajoita

Lapseni saa olla internetissä tietyn ajan

Lapseni saa olla internetissä tietyinä aikana

Rajoitan lapseni internetin käyttöä sisällön suhteen

Rajoitan lapseni internetin käyttöä muilla tavoilla

19) Tiedätkö onko lapsenne käynyt sivustolla, tai katsonut internetistä materiaalia, joka on kielletty alle 18-vuotiailta?

En tiedä

Ei ole

On

20) Missä lapsenne yleensä käyttää internetiä kotona ollessaan?

Lapseni ei käytä kotona internetiä

Omassa huoneessaan

Vanhempien makuuhuoneessa

Muussa tilassa, jonka oven saa suljettua

Olohuoneessa

Jossain muualla

21) Kuinka hyvin arvioit olevasi perillä siitä, mitä lapsesi tekee internetissä?

Erittäin huonosti Melko huonosti Kohtuullisesti Melko hyvin Erittäin hyvin

22) Millä tavoin haluaisitte saada tietoa nuorten netin käytöstä? (Voitte valita useita vaihtoehtoja.)

En halua lisää tietoa nuorten netin käytöstä

Mediasta

Tiedotteilla

Vanhempainilloissa

Muissa tilaisuuksissa

Muulla tavalla, kuinka?

23) Mikä teitä mietityttää eniten lapsenne internetin käytössä?

24) Mitä tahtoisitte koulun tai jonkun muun tahon tekevän liittyen lapsenne internetin käyttöön?

Kiitos vastaamiseen käyttämästänne ajasta!

Liite 2

Lasten kysely

Hei!

Opiskelemme Humanistisessa ammattikorkeakoulussa kansalaistoimintaa ja nuorisotyötä ja tutkimme opinnäytetyössämme Juhanalan yläkoulun oppilaiden netin käyttöä ja vanhempien tietoisuutta siitä. Tämän takia toivoisimme, että vastaisitte kyselyyn rehellisesti.

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Terveisin Petri Väänänen ja Sari Tikkanen

1) Millä luokka-asteella olet?

- 7. luokka
- 8. luokka
- 9. luokka

2) Sukupuoli?

- Nainen
- Mies

3) Jos kotonasi on käytössä tietokone jossa on internet-yhteys, missä sitä yleisimmin käytät?

- Kotonani ei ole käytettävissä internet-yhteyttä
- Omassa huoneessani
- Vanhempien makuuhuoneessa
- Muussa tilassa, jonka oven saan suljettua
- Olohuoneessa
- Jossain muualla

4) Paljonko vietät aikaasi internetissä kouluviikon aikana?

- En lainkaan
- Alle tunnin päivässä
- Alle 2 tuntia päivässä
- Alle 3 tuntia päivässä
- Alle 4 tuntia päivässä
- Alle 5 tuntia päivässä
- Alle 6 tuntia päivässä
- Yli 6 tuntia päivässä

5) Paljonko vietät aikaasi internetissä viikonloppuisin tai loma-aikana?

- En lainkaan
- Alle tunnin päivässä
- Alle 2 tuntia päivässä
- Alle 3 tuntia päivässä
- Alle 4 tuntia päivässä
- Alle 5 tuntia päivässä
- Alle 6 tuntia päivässä
- Yli 6 tuntia päivässä

6) Kuinka myöhään olet yleensä internetissä kouluviikon aikana?

- En yleensä käytä internettiä
- Korkeintaan klo 21:een
- Korkeintaan klo 22:een
- Korkeintaan klo 23:een
- Korkeintaan klo 24:ään
- Yli klo 24:ään

7) Kuinka myöhään olet yleensä internetissä viikonloppuisin tai loma-aikana?

- En yleensä käytä internetiä
- Korkeintaan klo 21:een
- Korkeintaan klo 22:een
- Korkeintaan klo 23:een
- Korkeintaan klo 24:ään
- Yli klo 24:ään

8) Mitä yleensä teet internetissä? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- En käytä internetiä
- Pelaan minipelejä yksin (esim. Miniclip, Aapeli..)
- Pelaan minipelejä muiden kanssa (esim. Aapeli..)
- Pelaan muita pelejä yksin
- Pelaan moninpelejä
- Käytän kuvagallerioita
- Katselen videoita (esim. YouTube..)
- Lataan tiedostoja internetistä
- Etsin tietoa
- Keskustelen pikaviestiohjelmilla (esim. MSN Messenger, ICQ..)
- Keskustelen keskustelupalstoilla (esim. Jatkoaika, Demi.fi..)
- Kuuntelen musiikkia
- Jotain muuta

9) Onko sinulla kuvia jossakin kuvagalleriassa?

- Ei ole
- On, yhdessä
- On, useammassa kuin yhdessä

10) Käytätkö pikaviestiohjelmia, jos käytät niin mitä? (Voit valita useamman vaihtoehdon.)

- En käytä
- Käytän Trilliania
- Käytän MSN Messengeriä
- Käytän ICQ:ta
- Käytän Skypeä
- Käytän IRC-ohjelmaa (esim. mIRC..)
- Jotain muuta

11) Kenen kanssa keskustele internetissä? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- En keskustele internetissä
- Kavereiden kanssa
- Nettikavereiden kanssa
- Perheenjäsenten kanssa
- Sukulaisten kanssa
- Tuntemattomien kanssa

12) Kenen kanssa juttelet internetin käytöstä? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- En kenenkään
- Kavereiden
- Nettituttujen
- Sisarusten
- Vanhempien
- Muun sukulaisen
- Opettajan tai muun tutun aikuisen
- Asiantuntijan
- Tuntemattomien

13) Mistä saat tietoa internetistä ja sen käytöstä? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- En mistään
- Kavereilta
- Nettitutuilta
- Sisaruksilta
- Vanhemmilta
- Muulta sukulaiselta
- Opettajalta tai muulta tutulta aikuiselta
- Asiantuntijalta
- Internetistä
- Lehdistä tai muusta mediasta (esim. TV)
- Tuntemattomalta ihmiseltä

14) Rajoitetaanko internetin käyttöäsi, jos rajoitetaan, kuka sitä rajoittaa? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- Ei rajoiteta
- Vanhempani rajoittavat
- Sisarukseni rajoittavat
- Muut sukulaiseni rajoittavat

15) Oletko käynyt sivustolla, tai katsonut internetistä materiaalia, joka on kielletty alle 18-vuotiailta?

- En ole
- Olen, vahingossa
- Olen, tarkoituksella

16) Tietävätkö vanhempasi mitä teet internetissä?

- Eivät tiedä
- Tietävät suurin piirtein
- Tietävät

Kiitos vastaamiseen käyttämästäsi ajasta!

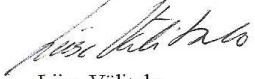
Liite 3

Tutkimuslupa

JOENSUUN KAUPUNKI

Yksihenkilöisen viranomaisen päätöspöytäkirja
KOULUTUSPALVELUKESKUS/Juhanalan koulu
Rehtori

30.4.2010 § 1

Hakija/asianosainen	Tikkanen Sari, Huvilakatu 7 B 28, 80200 Joensuu Väänänen Petri, Mönrintie 59, 81230 Mönni
Asia ja sen selvitys	Tutkimuslupapäätös
Päätös	<p>Myönnetään lupa seminaaritutkimukselle, jonka aiheena on yläkoululaisten internetin käyttö.</p> <p>Tutkimuksen tarkoitus on selvittää, kunka hyvin vanhemmat tietävät lastensa internetin käytöstä.</p> <p>Kohdejoukkona on Juhanalan koulun oppilaat.</p> <p>Tutkimuksen ajankohta on toukokuussa 2010, tarkempi ajankohta sovittava erikseen. Tutkimuksesta ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa koulun työskentelylle. Ennen kyselyn tekemistä oppilaille, on oppilaiden huoltajilta saatava lupa kyselyn tekemiseen.</p> <p>Yksi kappale tutkimuksesta toimitetaan sen valmistuttua Juhanalan koululle.</p>
Päätöksen perustelut	Yleinen tiedontarve
Toimivallan perusteet	Joensuun kaupungin koulutustoimen johtosääntö 11 §
Nähtävänäpito	Päätös asetetaan yleisesti nähtäväksi Juhanalan koulun kansliassa ennakolta ilmoitettuna aikana 4.5.2010.
Allekirjoitus	Rehtori Liisa Väliä

JOENSUUN KAUPUNKI

Yksihenkilöisen viranomaisen päätöspöytäkirja
KOULUTUSPALVELUKESKUS/Juhanalan koulu
Rehtori

30.4.2010 § 1

Tiedoksianto

Päätöksen olen tänään antanut tiedoksi asianosaisille ja koulutuslautakunnalle.

30.4. 2010

Koulusihteeri

Hannele Junttila

Lisätietoja päätöksestä puh. 050 542 7203

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Päätöksen tekijä	JOENSUUN KAUPUNGIN KOULUTUSPALVELUKESKUS Juhanalan koulun rehtori									
Päätöspäivä ja §	30.4.2010 § 1									
Oikaisuvaatimusoikeus	Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.									
Oikaisuvaatimusviranomainen	Joensuun kaupungin koulutuslautakunta Käyntiosoite: Torikatu 21 C, III kerros Postiosoite: Torikatu 21 C, 80100 JOENSUU Telefaksi: (013) 267 5320 Sähköposti: koulutuspalvelukeskus@jns.fi									
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun päätöstä koskeva pöytäkirjanote on lähetetty hänelle kirjeellä. Mikäli tiedoksianto on toimitettu saantitodistusta vastaan tai luovuttamalla asiakirjat asiaosaiselle, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.									
Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen	Pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi 4.5.2010									
Tiedoksianto asianosaiselle	<table border="1"> <tr> <td>Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §)</td> </tr> <tr> <td>x Asianosainen</td> </tr> <tr> <td>Annettu postin kuljetettavaksi, pvm / tiedoksiantaja</td> </tr> <tr> <td>30.4.2010 <i>H. Junttila</i> Hannele Junttila</td> </tr> <tr> <td>Luovutettu asianosaiselle</td> </tr> <tr> <td>Paikka, pvm ja tiedoksiantajan allekirjoitus</td> </tr> <tr> <td>Asianosainen</td> </tr> <tr> <td>Vastaanottajan allekirjoitus</td> </tr> <tr> <td>Muulla tavoin, miten</td> </tr> </table>	Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §)	x Asianosainen	Annettu postin kuljetettavaksi, pvm / tiedoksiantaja	30.4.2010 <i>H. Junttila</i> Hannele Junttila	Luovutettu asianosaiselle	Paikka, pvm ja tiedoksiantajan allekirjoitus	Asianosainen	Vastaanottajan allekirjoitus	Muulla tavoin, miten
Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §)										
x Asianosainen										
Annettu postin kuljetettavaksi, pvm / tiedoksiantaja										
30.4.2010 <i>H. Junttila</i> Hannele Junttila										
Luovutettu asianosaiselle										
Paikka, pvm ja tiedoksiantajan allekirjoitus										
Asianosainen										
Vastaanottajan allekirjoitus										
Muulla tavoin, miten										

**Oikaisuvaatimuksen
sisältö**

Oikaisuvaatimuksessa, joka on osoitettava Joensuun kaupungin koulutuslautakunnalle, on ilmoitettava

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan oikaisua
- miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan

Oikaisuvaatimuskirjelmä on oikaisuvaatimuksen tekijän, hänen laillisen edustajansa tai asiamiehensä allekirjoitettava. Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuskirjelmän laatijana on muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

**Oikaisuvaatimuksen
toimittaminen**

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimusasiakirjat toimittaa oikaisuvaatimusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla oikaisuvaatimusasiakirjat voi lähettää postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen oikaisuvaatimusviranomaisen aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen voi lähettää omalla vastuullaan myös telefaksina tai sähköpostiviestinä. Tällöin oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen oikaisuvaatimusviranomaisen aukioloajan päättymistä. Jos oikaisuvaatimus on toimitettu telefaksina tai sähköpostilla, alkuperäinen oikaisuvaatimus on toimitettava viipymättä oikaisuvaatimusviranomaiselle.